

АД ПЕРШАЙ АСОБЫ
АДПАЧЫНАК
У АЙЧЫННЫХ ЗДРАЎНІЦАХ
 2—3 стар.

ТОЛЬКІ ФАКТ
ЛІЧБЫ, ІНФАРМАЦЫЯ, МЕРКАВАННІ
 2 стар.

ВЫСТАВЫ
«БЕЛАРУСЬ — ТРЭЦЯМУ ТЫСЯЧАГОДДЗЮ»
 4 стар.

У БЯЗМЕЖЖЫ ЧАСУ
ФАКТЫ БІАГРАФІІ Івана КРАСКОВСКАГА
 4—5 стар.

ГАСЦЁЎНЯ
АМЕРЫКАНСКІ ДЫРЫЖОР
БЕЛАРУСКАГА АРКЕСТРА
 5 стар.

ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ
 6 стар.

БЕЛАСТОЦКІЯ НАТАТКІ
БЕЛАРУСКІ ЛІЦЭЙ У ГАЙНАЎЦЫ
 6 стар.

ГОСЦЬ «ГР» —
ПІСЬМЕННІК Адам ГЛОБУС
 7 стар.

ДЗІЦЯЧАЯ ЧЫТАНКА
 8 стар.

АГУЛЬНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА **РАСПАЎСЮДЖВАЕЦЦА Ў 48 КРАІНАХ**

Голас Радзімы

25 красавіка 2001 года
 Цана 106 рублёў

№ 17 (2731)
 E-mail: golas_radzimy@tut.by

Штотыднёвая газета для суайчыннікаў за межамі Беларусі
 Выдаецца з 6 красавіка 1955 года

Васіль ЖУКОВІЧ

ГРАМАДЗЯНСКАЯ МАЛІТВА

Атамны джын, ты на лоне прыроды
 не забяўляйся агнём.
 Сееш і сееш наўкола нягоды...
 Што ж на зямлі мы пажнём!

Злітуйся, Божа Магутны,
 суровы,
 болей Чарнобылем не пакарай
 мой жаўруковы
 і мой васільковы,
 мой баравы і рабінавы край!

Шчасце бязмежнае ў роднай
 старонцы —
 жыць, і дружыць, і любіць.
 З краю жывога сляпы люты стронцы
 можа пустыню зрабіць.

Атамны час, я ў трывозе
 хранічай:
 ты у дзяцей нашых не забірай
 любы крынічны,
 грыбны і сунічны,
 мой жураўліны, калінавы край!

Гоман у хатах і школах вясёлы
 сёння не ўсюды чуваць.
 Глуха-нямыя палескія сёлы
 ў зоне маўчання стаяць.

Злітуйся, Божа магутны, суровы,
 болей Чарнобылем не пакарай
 мой жаўруковы
 і мой васільковы,
 мой задумнены і песенны край!

Працяг на 8-й стар.

ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ

АНГЛІЯ

Паважаная пані рэдактарка!
 Вельмі хачу атрымаць кожны
 тыдзень газету "Голас Радзімы".
 Як гэта арганізаваць, як аплаціць
 дастаўку? Буду вельмі ўдзячная за
 хуткі адказ.

З пашанай
Марыя СВЯТАПОЛК-МІРСКАЯ.
 Лондан.

АД РЭДАКЦЫІ. Пані **Ма-**
рыя, шанюнае спадарства!
Мусім паведаміць, што газета
"Голас Радзімы" пераходзіць
на самафінансаванне і з 1
красавіка 2001 года мае свае
разліковыя рахункі. У планах
рэдакцыі павялічыць аб'ём
штотыднёвіка, выданне тэма-
тычных дадаткаў.

Але мы хацелі б запэўніць,
што наша газета і надалей зас-
танецца менавіта агульнай
беларускай газетай.

Чытачы, якія маюць фінан-
савую магчымасць, могуць
пацвердзіць сваю зацікаўле-
насць у атрыманні "Голасу
Радзімы", перавёўшы на рэдак-
цыйны валютны рахунак адпа-
ведна:

● Для краін Еўропы, у тым

ліку Польшчы і Эстоніі, гада-
 вы камплект газет — 52 долара-
 ры ЗША;

● Для ЗША, Аўстраліі, Ка-
 нады, Аргенціны і гэтак далей
 — 60 долараў ЗША;

● Чытачы з Літвы, Расіі і
 іншых краін СНД могуць афор-
 міць падпіску на месцы.

Наш валютны разліковы ра-
 хунак:

УСТАНОВА "РЭДАКЦЫЯ
ГАЗЕТЫ "ГОЛАС РАДЗІ-
МЫ", БЯГУЧЫ РАХУНАК
3015107098020 У ААТ
"БЕЛЗНЭШЭКАНОМБАНК",
МІНСКАЕ АДДЗЯЛЕННЕ 2,
КОД 153001215.

ІТАЛІЯ

Дарагія мае сябры! Прывітанне
 ўсім. Дзякую за дасылку газеты.
 Пачынаецца вясна, і жыццё стано-
 віцца веселейшым, нават мае — ча-
 лавека сталага, які далёка ад свай
 роднай Беларусі. Капі ў Мілане мы
 спраўлялі Пасху 15—16 красавіка,
 пажадала ўсім вам шчасця,
 добрага настрою, з нашай Бе-
 ларусі, каб наладзілася лепшае
 жыццё.

Заўсёды ваша
Леанарда МАЛЕЕВА.
 Мілан.

ЗАХАВАЙ ТРАДЫЦЫЮ

ВЕЛІКОДНАЕ СВЯТА ВЫЙШЛА ЗА МЕЖЫ ХРАМАЎ

У Траецкім прадмесці, у гіс-
 тарычным цэнтры Мінска,
 сабраліся фальклорныя гурты, каб

урачыста адзначыць галоўнае
 хрысціянскае свята. Тут гучалі вала-
 чобныя песні, ладзіліся велікодныя
 гульні, па ваколліцы разнесіліся
 народныя мелодыі. На свята "Вялік-
 дзень-2001", якое падрыхтавалі Бе-
 ларускі фонд культуры, Беларускі
 саюз фальклорыстаў і Беларускі
 універсітэт культуры, сабраліся
 гурты з Мінска і Докшыцаў, з Асі-
 повіцкага і Бешанковіцкага раёнаў,
 фальклорныя гурты нацыянальных
 цэнтраў культуры Украіны, Арме-
 ніі, Польшчы. Здзівілі сваім мастац-
 твам "Ліцьвіны" пад кіраўніцтвам
 Уладзія Бярберава і Нацыянальны
 ансамбль фальклору пад кіраўніц-
 твам Міколы Сіраты. Святу не
 перашкодзіла нават дрэннае над-
 вор'е.

НА ЗДЫМКАХ: у час свята ў
 Траецкім прадмесці.

Фота Яўгена КАЗЮЛІ.

ЗВАРОТ ПАЛАТЫ ПРАДСТАЎНІКОЎ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ДА АРГАНІЗАЦЫІ АБ'ЯДНАНЫХ НАЦЫЙ, ПАРЛАМЕНЦКАЙ АСАМБЛЕІ АРГАНІЗАЦЫІ ПА БЯСПЕЦЫ І СУПРАЦОЎНІЦТВУ Ў ЕЎРОПЕ І ПАРЛАМЕНЦКАЙ АСАМБЛЕІ САВЕТА ЕЎРОПЫ

Ад імя беларускага на-
 рода Палата прадстаўнікоў
 Нацыянальнага сходу Рэспу-
 блікі Беларусь выказвае
 глыбокую ўдзячнасць усім,
 хто аказаў і працягвае аказа-
 ваць дапамогу Беларусі ў
 ліквідацыі вынікаў чарно-
 быльскай катастрофы. Для
 многіх людзей яна стала
 трагедыяй і працягвае пры-
 носіць боль і пакуты.

Па заканчэнні пятнаццаці
 гадоў з моманту аварыі
 на Чарнобыльскай АЭС яе
 негатыўныя вынікі не спыня-
 юцца. На забруджаных
 радыенуклідамі тэрыторыях
 адзначаецца пагаршэнне
 здароўя насельніцтва, уста-
 ноўлена неаспрэчная сувязь

паміж радыяцыйным уздзе-
 янням і беспрэцэдэнтным
 ростам злаякасных нова-
 ўтварэнняў шчытападобнай
 залозы ў дзяцей.

Затраты на пераадоленне
 вынікаў чарнобыльскай ава-
 рыі намнога перавышаюць
 тэа магчымасці, якія ёсць у
 рэспубліцы. На іх ліквіда-
 цыю штогод накіроўваецца
 больш за 10 працэнтаў
 дзяржаўнага бюджэту.

Парламентарыі Рэспублікі
 Беларусь звяртаюцца да
 парламентаў і ўрадаў дзяр-
 жаў, міжурадавых і няўрада-
 вых арганізацый, дзелавых,
 фінансавых, навуковых і рэлі-
 гійных колаў, грамадскіх
 рухаў і фондаў, прадстаўні-

коў сродкаў масавай ін-
 фармацыі, суайчыннікаў і да
 ўсіх людзей добрай волі з
 просьбай не забываць аб
 тым, што народ Беларусі
 жыве ў зоне экалагічнага
 бедства, якое расцягнулася
 на многія дзесяцігоддзі і
 патрабуе дзейснай дапамогі
 сусветнага супольніцтва.

Найбуйнейшая тэхнаген-
 ная катастрофа патрабуе
 згуртаванасці людзей усяго
 свету па пераадоленню яе
 негатыўных вынікаў для ўся-
 го чалавецтва. Толькі разам
 можна супрацьстаяць як
 тэхнагенным, так і прырод-
 ным бедствам глабальнага
 маштабу.

12 красавіка 2001 года.

ФОТАХРОНІКА БелТА

ПУСЦІЛІ ПЧОЛ У ЦЯПЛІЦЫ

У саўгасе "Брылёва", які з'яўляецца буйной фабрыкай агародніны на Гомельшчыне, прыйшлі да высновы, што агурочнік, апылены пчоламі, дае плады і смачнейшыя, і знешне больш прывабныя для пакупніка. Ураджайнасць узрасце мінімум напалову.

Вось чаму ў саўгасе створана цэлая пчаліная ферма, каля паўсотні вуллёў ужо пастаўлена ў цяпліцы — хай крылатыя працаўніцы дапамогуць у час цвіцення агуркоў.

НА ЗДЫМКАХ: пчалары Валерыі КАЗЛОУ і Анатоль РЭУЦКІ.

НЕ ХЛЕБАМ АДЗІНЫМ

Лаўрэатам раённага конкурсу аўтарскай песні ў Крычаве, што ў Магілёўскай вобласці, стала намеснік старшыні гаспадаркі "Сацыялістычны шлях" Наталля ДУБРОЎСКАЯ (на здымку). Яна сама піша вершы і музыку, сама спявае. Склала песню пра родную Іванаўку і свой калгас, дзе вырасла і працуе. Выступала на сцэне абласнога цэнтра.

Там яе таксама цёпла прымалі глядачы.

«МЯККІ» БІЗНЕС

Бізнесам стаў для многіх жыхароў Жлобіна продаж мяккіх цацак, вырабленых у прыватным парадку, пасажырам цягнікоў, якія праходзяць праз горад. Сыравінай забяспечвае мясцовая фабрыка штучнага футра

"БЕЛФА", а выкрайкі на цацкі мясцовыя ўмельцы распрацавалі такія, што і прамысловыя ўзоры ні ў якое параўнанне не ідуць.

НА ЗДЫМКУ: на жлобінскім пероне пасля адыходу чарговага цягніка.

ЗДАРЭННІ

У БРЭСЦЕ ЗАТРЫМАНЫ РАБАЎНІКІ НЯМЕЦКАГА БАНКА

Двое нямецкіх злачынцаў былі затрыманы ў Брэсце супрацоўнікамі брэсцкай міліцыі і паліцыі Польшчы.

29 снежня мінулага года затрыманыя абрабавалі з прымяненнем зброі банк горада Гіфорн-Браўншвейнг (ФРГ)

і ўкраі 470 тысяч нямецкіх марак.

Затрыманыя, грамадзяне Германіі, аказаліся ўраджэнцамі Казахстана.

У Брэсце злачынцы жылі "на шырокую нагу", што і прыцягнула да іх увагу міліцыі.

А. Р.

АД ПЕРШАЙ АСОБЫ

ПАЕЗДЗІЛІ, ПАГЛЯДЗЕЛІ —

Наш сённяшні суб'яднік — урач, кандыдат медыцынскіх навук Уладзімір ПІЛІПЕНКА. Ужо не першы год ён узначальвае Галоўнае ўпраўленне лячэбна-прафілактычных і санаторна-курортных устаноў.

— Уладзімір Дзмітрыевіч, што сёння ўяўляе сабой медыцынская ўстанова, якую вы ўзначальваеце!

— У сістэму санаторна-курортных і лячэбна-прафілактычных устаноў нашага ўпраўлення ўваходзяць паліклініка, клініка і шэраг санаторыяў на тэрыторыі Беларусі і за яе межамі. Гэта аздаравленчы комплекс "Юнацтва" і санаторый "Гарадзішча" пад Мінскам, санаторый "Сосны" на возеры Нарач, санаторый "Баравое" ў Докшыцкім раёне, а таксама санаторна-аздаравленчы комплекс "Белая Русь" і пры ім дзіцячы аздаравленчы цэнтр у горадзе Туапсэ і санаторый "Беларусь" у Сочы на расійскім чарнаморскім узбярэжжы, санаторый "Белоруссия" ў Юрмале (Латвія), а таксама санаторый маці і дзіцяці "Беларусь" у Друскінінкай (Літва) і ў Місхоры ў Крыме (Украіна).

Усе санаторыі прымаюць жыхароў нашай краіны круглы год, і запаўняльнасць іх складае зімой каля 90 працэнтаў, а летам 100.

Акрамя нашай, у краіне ёсць іншыя санаторна-аздаравленчыя

сістэмы. Гэта Белмежкалгасздраўніцы, санаторыі прафсаюзаў — аб'яднанне "Беларуськурорт" і санаторыі Міністэрства аховы здароўя Беларусі.

Большая частка пуцёвак ва ўсіх азначаных сістэмах закупляецца для грамадзян краіны Беларускім рэспубліканскім цэнтрам па аздаравленню і санаторна-курортнаму лячэнню пры Савеце Міністраў. Пры гэтым цэнтр купляе і ў нас, і ў іншых таксама пуцёўкі за 100-працэнтную цану, а людзям прадаюць значна танней — за 10, 20, 30 працэнтаў ад кошту, у залежнасці ад заробтнай платы чалавека, або выдзяляючы і бясплатна, калі асоба мае льготы — інваліды, ваіны, інваліды Чарнобыля і гэтак далей.

Пэўную колькасць пуцёвак закупляюць органы сацыяльнага забеспячэння праз спецыяльны фонд сацыяльнага забеспячэння — для пенсіянераў. Час-

тку нашых пуцёвак мы ў абавязковым парадку прадаём заводам, якія ў свой час бралі ўдзел у будаўніцтве нашых здраўніц. Напрыклад, Мазырскі нафтаперапрацоўчы завод удзельнічаў у будаўніцтве санаторна-аздаравленчага комплексу ў Туапсэ.

Пазней сваю долю ўласнасці ён перадаў нам, але пры гэтым быў заключаны бестэрміновы дагавор, адпаведна якому мы будзем пастаянна забяспечваць Мазырскі НПЗ пуцёўкамі. Падобныя пагадненні падпісаны з мінскімі заводамі халадзільнікаў, тэлевізараў.

Астатнія пуцёўкі прадаюцца тут, на месцы, з аплатай у касу нашай установы, а таксама па безнаўным разліку.

І хаця нашы санаторыі ўвесь час рэканструююцца і пашыраюцца, летам забяспечыць усіх жадаючых там адпачыць немагчыма. Раней людзі ездзілі яшчэ ў здраўніцы Расіі і Украіны. Гэта магчыма і сёння, аднак цэны там моцна ўзляцелі, таў беларусы аддаюць перавагу айчынным санаторыям.

ТОЛЬКІ ФАКТ

"ГОМСЕЛЬМАШ" АТРЫМАЎ З АРГЕНЦІНЫ 50 ЗБОЖЖА-ЎБОРАЧНЫХ ЖНЯЯРАК У АБМЕН НА УЛАСНУЮ ПРАДУКЦЫЮ

Беларускі бок паставіў у Аргенціну 18 прычальных кармаўборачных камбайнаў КДП-3000 "Палессе" і тры зборачныя камплекты універсальнага энергетычнага сродку УЭС-250 "Палессе".

Агульная сума гэтай здзелкі склала 500 тысяч долараў.

На "Гомсельмаш" пастаўлены жняяркі вытворчасці фірмы "Аграіндустрыяль" для збожжаўборачных камбайнаў "Бернардзін", якія серыйна выпускаюцца ў Аргенціне. Іх плануецца ўстаўляваць на збожжаўборачныя камбайны беларускай вытворчасці.

Па словах беларускіх спецыялістаў, жняяркі "Аграіндустрыяль" канструктыўна значна адрозніваюцца ад жняярака расійскага завода "Ростсельмаш". На аргенцінскіх жняярках прыменена электронна-гідраўлічная сістэма кіравання паверхні (на расійскіх — пружынае ўстройства).

Аргенцінскі бок выказаў гатоўнасць цалкам задаволіць патрэбы "Гомсельмаша" ў машынах для збожжавых культур. Спецыялісты беларускага прадпрыемства адзначылі, што ў гэтым годзе плануецца дадаткова паставіць з Аргенціны збожжаўборачных жняярака на адзін мільён долараў. У абмен "Гомсельмаш" адправіць у гэту краіну сваю кармаўборачную тэхніку на такую ж суму.

МУЗЕЙ ХЛЕБА ПРАЦУЕ ў БРЭСЦКІМ РАЁНЕ

Дзесяткі найменняў хлебных вырабаў розных часоў сталі

экспанатамі "Музея хлеба" ў Брэсцкім раёне.

Як паведаміў захавальнік музейных каштоўнасцей Іван Гурда, у музеі прадстаўлена гісторыя ўзнікнення і развіцця збожжавых культур, тэхналогій вытворчасці хлеба. Сярод найбольш каштоўных экспанатаў — абсталяванне для выпечкі пернікаў XIX стагоддзя, а таксама хлеб, які быў у космасе, і хлеб, што беларускія альпіністы падымалі з сабой на Эверэст. Экспанат асобай каштоўнасці — паспяваенныя ападкі з мохам.

У музеі можна ўбачыць вядомыя саладавы і барадзінскі хлеб, а таксама дзесяткі відаў хлеба ад самага вялікага каравая да самай маленькай булчкі, якія былі зроблены ў розныя часы на тэрыторыі Брэсцкага і Камянецкага раёнаў Беларусі.

Тут жа прадметы быту беларусаў, якія маюць непасрэдную адносін да хлеба: сярпы, ступы, дзяжы для мукі і цеста.

МЕРКАВАННЕ

НА БЕЛАРУСІ ЗА АПОШНЯЯ ДЗЕСЯЦЬ ГОД КАЛЯ 20 ЧАЛАВЕК ЗМЯНІЛІ ПОЛ ХІРУРГІЧНЫМ ШЛЯХАМ

Пра гэта паведаміў галоўны сексапаталаг Міністэрства аховы здароўя Беларусі Дзмітрый КАПУСЦІН.

Па яго словах, першая аперацыя такой накіраванасці з прымяненнем мікрахірургіі ў рэспубліцы была праведзена ў 1991 годзе. Летась такія аперацыі перанеслі 3 чалавекі.

У цяперашні час на ўліку ў Мінскім гарадскім сексалагічным цэнтры знаходзяцца каля 90 чалавек, якія "не згодныя са сваёй па-

лавой прыналежнасцю". Як падкрэсліў Д. Капусцін, сярод людзей, якія рашыліся на аперацыю па змене полу, ёсць не толькі "чыстыя" транссексуалы, але і гомасексуалісты, псіхічна хворыя і "нават псіхопаты".

Д. Капусцін таксама паведаміў, што ўвогуле ў рэспубліцы афіцыйна налічваецца "не больш як 500 чалавек, якія маюць синдром адмаўлення полу".

Гаворачы аб навуковым тлумачэнні жадання чалавека змяніць пол, беларускія спецыялісты зыходзяць з гіпотэзы, што транссексуальныя змены адбываюцца ў пэўных структурах галаўнога мозгу яшчэ ў эмбрыянальным стане. Нетрадыцыйная палавая дыферэнцыяцыя закладваецца ў галаўным мозгу ў першыя 3—7 месяцаў цяжарнасці. Прычынай таго, што ў мужчынскім эмбрыёне фарміруецца "псіхалагічная жанчына", можа быць нават прыём якіх-небудзь лекаў.

Гаворачы аб тэндэнцыях "беларускага транссексуалізму", Д. Капусцін адзначаў, што ў рэспубліцы часцей за ўсё "бунтуюць" жанчыны. Таксама ён паведаміў, што аналагічная сітуацыя складаецца ў Расіі, ва Украіне. У той жа час, па статыстыцы Сусветнай арганізацыі аховы здароўя, ва ўсім свеце назіраецца адваротная транссексуальная тэндэнцыя — синдром адмаўлення полу часцей прысутнічае ў мужчын.

На тое, каб пракаменціраваць такую заканамернасць, якая склалася ў рэспубліцы, Д. Капусцін адказаў, што "беларускія сексапаталагі яшчэ не прыйшлі да пэўнай думкі" па гэтаму пытання.

Падрыхтавала Алена РУДЗЬ.

ДОМА ЛЕПЕЙ

— Ці існуюць за мяжой аналагі нашых санаторыяў?

— Ведаецца, каму што патрэбна. Дакладна такіх санаторна-курортных устаноў, як у нас на Беларусі, Украіне і ў Расіі, на Захадзе няма. Там практыкуецца іншая канцэпцыя і тэндэнцыя: чалавек павінен спачатку цалкам пралячыцца ў клініцы, а потым у час адпачынку толькі адпачываць. Таму на заходніх курортах лячэбная частка звычайна нязначная.

Мы ж заўсёды зыходзілі з таго, што людзям у час водпуску трэба не толькі адпачываць, але і магчымасці і падлячыцца: ва ўважлівых санаторыях ёсць надрэнная дыягнастычная база. Што тычыцца стаматалагічнай дапамогі ў санаторыях, то тут вам акажуць дапамогу бясплатна, праўда, толькі ў экстраным, вострым выпадку. І за аплату — самы шырокі спектр стаматалагічнага лячэння.

Такім чынам, калі на працягу года вы не здолелі паклапаціцца пра ўласнае здароўе, калі ласка, гэта можна зрабіць на адпачынку ў адным з нашых санаторыяў. Пуцёўкі не даражэйшыя за заходнія, але ж комплекс паслуг у нас значна шырэйшы.

— У вашай сістэме ёсць і клініка?

— Так, але клініка Галоўнага ўпраўлення невялікая — усяго на 200 месцаў і 12 ложкаў рэацыі. Адрэзаны маюць больш агульны характар. Ад-

метнасць жа наша вось у чым. Па рашэнні кіраўніка краіны гэтая бальніца паступова ператвараецца ў кансультацыйна-дыягнастычны цэнтр рэспубліканскага значэння, які будзе аказваць адпаведную дапамогу жыхарам краіны па накіраваных усіх медустаноў Беларусі.

— У калідорах паліклінікі можна сустрэць шмат іншаземцаў...

— Так, за адпаведную плату, узгодненую з фінансавымі органамі, мы аказваем медыцынскую дапамогу замежным грамадзянам — у большасці прадстаўнікам дыякорпуса, размешчанага ў сталіцы, і іх сем'ям. Ёсць такі від абслугоўвання, калі заключаюцца дамовы са страхавымі арганізацыямі. Гэта таксама тычыцца, галоўным чынам, замежнікаў.

— Уладзімір Дзмітрыевіч, некаторыя нашы чытачы праяўляюць цікавасць да лячэння і адпачынку на Беларусі. Ці маецца падобная магчымасць у вашых установах?

— Так. Больш таго, мы гэта ўжо практыкуем. Да нас па дапамогу звяртаюцца былыя грамадзяне Беларусі, а зараз жыхары Польшчы, Ізраіля... Вельмі папулярныя ў іх нашы санаторыі. Калі ў замежных беларусаў узнікне жаданне прыехаць з мэтай лячэння ці аздаравлення, няхай дасылаюць пісьмо з адпаведнай просьбай у Галоўнае ўпраўленне ці звяртаюцца непасрэдна ў тую ж санаторыю.

— І месца заўсёды знойдзецца!

— У санаторыях у ліпені-жніўні — не абяцаю, нават, хутэй, не. У іншыя месяцы — калі ласка. Што ж наконт клінікі — экстраную дапамогу мы не зможам аказаць, а ў планавым парадку — заўсёды. Сучаснае абсталяванне бальніцы і высокая падрыхтоўка медыкаў гарантуюцца.

— Ці не будзе гэта вельмі дорага!

— Мяркую, не. Як я казаў, кошт санаторнай пуцёўкі не вышэйшы за кошт аналагічнага замежнага тура. Існуе дыферэнцыяцыя для краін СНД і далёкага замежжа. Але ў любым выпадку ў нас, акрамя адпачынку, пацыент атрымае і пэўнае лячэнне, зможна прайсці дыягностыку на сучасным абсталяванні, пры раптоўных вострых захворваннях атрымаць своечасовую кваліфікаваную ўрачэбную дапамогу. Санаторыі размешчаны як у найпрыгажэйшых кутках Беларусі, так і на ўзбярэжжах Балтыйскага і Чорнага мораў.

Між іншым, перавагі айчызнага санаторна-курортнага лячэння ацанілі і нашы суграмадзяне. Некалькі год раней, калі з'явілася магчымасць свабоднага выезду, многія кінуліся на замежныя курорты. Паездзілі, паглядзелі, параўналі і сабраліся зноў у свае родныя санаторыі: і ў матэрыяльным плане выгадней, і карысці для здароўя болей. Мы гэтым вельмі задаволены, бо для таго і працуем.

Гутарку вяла
Галіна УЛІЦЕНАК.

ВЫСТАВА ў МЗС

Стала добрай традыцыяй ладзіць выставы вядомых беларускіх мастакоў у памяшканні Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь.

Чарговым госцем МЗС быў жывапісец Віктар Альшэўскі — акадэмік жывапісу, галоўны вучоны сакратар Беларускай акадэміі выяўленчага мастацтва. Акрамя пастаяннага ўдзелу ў выставе ў Беларусі, ён выстаўляўся ў Расіі, Літве,

Эстоніі, Славеніі, Нарвегіі і іншых краінах. Працы мастака набылі шматлікія музеі Еўропы і ЗША.

Выстава Віктара Альшэўскага падрыхтавана з удзелам Музея сучаснага выяўленчага мастацтва ў Мінску.

НА ЗДЫМКАХ: у час адкрыцця выставы Віктара Альшэўскага (другі злева); "Уражанне раўнавагі" — адна з прац мастака.

Тэкст і фота
Югена КАЗЮЛІ.

СПОРТ

ХАКЕЙ. Нацыянальная зборная Беларусі, якая вядзе падрыхтоўку да чэмпіянату свету ў Германіі, правяла дзве сустрэчы з ніжэгародскім "Тарпеда". Абедзве сустрэчы беларусы выйгралі — 5:2, 6:2. Наступныя матчы — з аўстрыйцамі.

МАСТАЦКАЯ ГІМНАСТЫКА. На міжнародных спаборніцтвах, што завяршыліся ў італьянскім Пратэ, беларуска Алена Ткачэнка выйграла мнагабор'е. А ў асобных відах праграмы яе сяброўка па камандзе Іна Жукава стала трэцяй у практыкаваннях з булавой і скакалкай і чацвёртай з мячом і абручком.

ПЛАВАННЕ. У басейне "Алімпійскі" прайшлі спаборніцтвы "Кубка Масквы". На дыстанцыях 50 метраў вольным стылем пераможцамі сталі беларусы Алена Попчанка і Дзмітрый Каліноўскі. Наперадзе ў плыўцоў чэмпіят свету ў Японіі.

ШАХМАТЫ. Чэмпіёнкай Беларусі стала кандыдат у майстры Ірына Цяценькіна, якая набрала 9 ачкоў з 12 магчымых. Яна апырэдзіла гросмайстра Іну Раманаву (8,5) і Генрыету Лагвілаву (8).

БАСКЕТБОЛ. Чэмпіёнкай краіны ўпершыню стала гродзенская "Алімпія". У мужчынскім фінале да трох перамог сустрэнуцца "Гродна-93" і мінскі РТТ.

Падрыхтаваў
Міхаіл МАЗАКОЎ.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

«ГАСТРОЛІ» БЕЛАРУСКІХ ФАНАЎ

Вядучая ўкраінская спартыўная газета на першай старонцы падала сенсацыйны матэрыял пра "гастролі" беларускіх футбольных фанаў, якія прыбылі ў Кіев на адборачны матч маладзёжных нацыянальных каманд Беларусі і Украіны па футболу.

Безумоўна, мы, беларусы, якія жывуць на Украіне, усею душою падтрымліваем менавіта ўсе беларускія каманды, якія прыязджаюць ва Украіну памагацца за перамогу. Але і нас шакіравала, што група малойчыкаў, рухаючыся "клінам" па ўсіх правілах вядзення баявых дзей у часы сярэднявечча, з'явілася на пляцоўцы каля Палаца спорту, дзе заўзятары любяць "заправіцца для настрою" пивам. Распачалася сапраўдная баявая атака, якая прыгалошшыла ўкраінцаў: яны не чакалі такога нахабства з боку "талерантных і ціхх" беларусаў. Агоўтаўшыся ад нечаканасці, украінскія заўзятары сышліся ў рукапашным баі, а неўзабаве падаспелі загоны АМАПа, і ўсё "легіён-запарк" быў пакладзены. Дарэчы, гэтая "вайна" была паказана ў вячэрнім выпуску ТСН на канале "1 + 1" Украінскага тэлебачання, калі якая ішла першая палавіна гульні.

1 верасня гэтага года адбудзецца паўторная гульня зборных Украіны і Беларусі. І хочацца спадзявацца, што беларускія ахоўнікі парадку ад самага пачатку возьмуць пад сваю "варту" не толькі гасцей з Кіева, якія прыедуць на гэты матч, але і сваіх "хіжакі"!

Спадзяемся, што нашы землякі-беларусы будуць гуляць з украінскай зборнай толькі на перамогу! Мы верым, што беларусам рэальна трапіць на Чэмпіят свету!

Пятрусь КАПЧЫК.
Украіна, Ізяслаў.

МОДА НА МАРДАБОЙ?

Нічога не зробіш — модзе падудна ўсё. Дзейнічае яна і ў спорце. Прычым гэта адбываецца не толькі на стылі адзення спартсменаў або балельшчыкаў, але і іх паводзінах. Бацыла агрэсіўнасці, занесеная да нас ад брытанскіх "фанаў", якія лічацца самымі задзірыстымі ў свеце, на жаль, з'явілася і сярод беларускіх футбольных балельшчыкаў.

Гэта пацвердзіў выпадак у Кіеве, дзе восем дзесяткаў беларускіх фанаў, якія прыбылі з Мінска не спецыяльным турыстычным цягніком, як усе астатнія, а на два дні раней сустрэчы маладзёжных зборных Беларусі і Украіны, справакавалі ў цэнтры горада сутыкненне з прымяненнем каменняў і бутзлек.

Але калі на цэнтральнай плошчы горада яны высвятлялі адносіны са сваімі ўкраінскімі "сапернікамі", то на пыходзе да стадыёна счэпіліся ўжо... паміж сабой. Аказалася, што падтрымаць зборную Беларусі прыехалі дзве непрымірымныя групы, прадстаўнікоў якіх лёгка было адрозніць па... сімволіцы. Твары адных былі размаляваны ў чырвона-зялёны колеры дзяржаўнага сцяга, іншыя ж аддавалі перавагу бел-чырвона-белай гаме. Зрэшты, і з ты-

мі, і з другімі міліцыя абышлася аднолькава: аказаўшы пацяпелым медыцынскую дапамогу, іх затрымалі ва ўчастках (гэта значыць, матч яны маглі бачыць толькі па тэлебачанні), а затым адправілі ў Мінск. І хаця хадзілі чуткі ледзь не пра смаротныя выпадкі, гэтага, на шчасце, не здарылася.

Такія выпадкі непрыемна ўразілі Беларусь. Падобнага раней з нашымі балельшчыкамі не здаралася. Хочацца спадзявацца, што гэта непрыемная выпадковасць, бо ўжо праз тыдзень, у час матча нацыянальных зборных Беларусі і Нарвегіі на стадыёне "Дынама" ў Мінску, балельшчыкі хаця і далі волю сваім пачуццям, але сутычак не адбылося: ці то нарвежцы прыехала вельмі мала, ці то, добра ведаючы нораў мінскага АМАПа, футбольныя фанаты вырашылі весці сябе ціха.

Але хутэй за ўсё 45 тысяч балельшчыкаў аб'яднала пачуццё гонару і ўдзячнасці беларускім футбалістам за шчырую, прыгожую гульню.

Юрый ВАЛОШЫН.

НА ЗДЫМКУ: на кіеўскім стадыёне нехта кінуў дымавую шашку ў сектар, дзе знаходзіліся беларускія балельшчыкі.

Фота Сяргея ДЗЕНІСЕНКІ.

ДЫПКУР ЕР

КАНСУЛЬТАЦЫІ ПАМІЖ ЗНЕШНЕПАЛІТЫЧНЫМІ БЕДАМСТВАМІ

17 красавіка 2001 года ў Капенгагене адбыліся кансультацыі паміж Міністэрствам замежных спраў Беларусі і Міністэрствам замежных спраў Каралеўства Данія. 19 красавіка ў Осла прайшлі кансультацыі паміж Міністэрствам замежных спраў Беларусі і Міністэрствам замежных спраў Каралеўства Нарвегія. У ходзе згаданых кансультацый абмеркаваны актуальныя пытанні двухбаковых адносін, пытанні супрацоўніцтва ў рамках міжнародных арганізацый, а таксама адносін з еўрапейскімі структурамі.

ВІЗІТ У МІНСК ДЭЛЕГАЦЫІ ПРАМЫСЛОВЫХ КОЛАЎ ШВЕЦЫІ

У склад дэлегацыі ўвайшлі прадстаўнікі Гандлёвай палаты Швецыі — Беларусь, Шведскага гандлёвага савета, Шведскага імпартнага савета, Федэрацыі шведскай прамысловасці, Шведскай канфедэрацыі прадпрыемстваў, Міністэрства замежных спраў Швецыі, а таксама кампаніі "Эрыксан", "Атлас Копка" і "СКФ".

У ходзе візиту праведзены сустрэчы з кіраўніцтвам Міністэрства прамысловасці, прадпрыемства і інвестыцыяў, Мінгарвыканкама, адміністрацыі свабодных эканамічных зон "Мінск", "Брэст", "Гомель — Ратон", а таксама адбылося азнаямленне з шэрагам беларускіх прадпрыемстваў розных форм уласнасці: Мінскім мотавелазаводам, "Гарызонтам", "Інтэгралам", "БелОМО", "Юнісонам" і інш.

Згаданы візіт сведчыць пра ўзаемную зацікаўленасць у развіцці адносін гандлёва-эканамічнай сферы.

Прэс-служба МЗС.

ВЫСТАВЫ

400

ЭПОВЕДЗЕЙ

У сталічным Палацы мастацтва прайшла выстава «Беларусь — трэцяму тысячагоддзю», адметная перш за ўсё колькасцю прадстаўленых прац — каля 400. Арганізатары кажуць, што разварнуліся б яшчэ шырэй, калі б дазвалялі сродкі. Важна і тое, што ўдалося сабраць разам мастакоў, розных па ўзросту, светапогляду, тэхніцы. У выніку выйграў глядач. Нават самы крытычна настроены мог знайсці для сябе нешта цікавае. Аўтар матэрыяла, да прыкладу, здзівілася мноству прыгожых скульптур. Прыцягнулі ўвагу працы Уладзіміра Слабодчыкава. Ягоныя сюжэты пра вечнае — любоў, смерць, сілу і слабасць чалавека — хваляюць. Узрушыла праца П. Вайніцкага «Дзяцінства». Зусім малое дзіця, немаўлятка, а ўжо «чалавек у футляры». Мастак з усмешкай нагадвае нам, хто мы на нараджэнню і што з намі робіць жыццё. Менавіта з абмеркавання прадстаўленай на выставе скульптуры і пачалася наша размова з вядомым мастаком, графікам, намеснікам старшыні Саюза мастакоў Беларусі Уладзімірам БАСАЛЫГАМ:

— Ведаеце, цяпер з-за адсутнасці дзяржаўных заказаў на маштабныя фундаментальныя працы скульптары звярнуліся да станковай скульптуры, да невялікіх памераў. У выніку ў творах з'явілася больш цеплыні, пачуцця.

— Якое вашае меркаванне наконт узроўню выставы?

— Працы розныя. Але ў цэлым лічу экспазіцыю цікавай. На яе адкрыцці было шмат людзей. Выстава паставіла важныя пытанні перад мастацтвазнаўцамі, мастакамі.

— У чым, на ваш погляд, адметнасць выставы?

— Мне здаецца, галоўнае ў ёй — адчуванне свята. Гэта маштабная выстава на пачатку трэцяга тысячагоддзя. Цяпер сапраўды пераломны перыяд, які хвалюе ўсіх людзей, не толькі мастакоў. Так было заўсёды, калі мяняліся эпохі.

Гэтая выстава сёлага ўжо другая. На першай мы паказвалі лепшае, што было створана ў беларускім мастацтве ў XX стагоддзі. Некаторых майстроў, творы якіх экспанаваліся тады, ужо няма з намі. Многія іх працы закуплены музеямі, Мастацкім фондам Саюза мастакоў. Для гледачоў, мастацтвазнаўцаў, твораў выстава стала напамінам пра тое, якімі былі мастацтва і мастакі мінулага стагоддзя. Як бы майму пака-

ленню ні хацелася быць сучасным, але сфарміраваліся мы ў XX стагоддзі, у якім пражылі большую частку свайго жыцця.

Пераступіць парог паміж эпохамі не так лёгка. Ёсць аб'ектыўныя і суб'ектыўныя прычыны, ёсць задачы сучаснасці. Трэба пазбаўляцца кан'юнктуры.

— А кан'юнктуры ў мастацтве становіцца менш?

— Спекуляцыі былі ва ўсе часы, цяпер таксама. Праўда, палітычнай кан'юнктуры, здаецца, стала менш. Але ў сучаснага мастацтва ёсць свае страты. Напрыклад, знікла карціна як такая. Я маю на ўвазе працэс, калі мастак задумвае вялікую тэму і вырашае яе праз асабістыя пачуцці, гісторыю, выкарыстоўваючы сур'ёзную, цікавую кампазіцыю. Гэтую з'яву трэба яшчэ сур'ёзна вывучаць мастацтвазнаўцам.

— Раскажыце, калі ласка, пра прынцып адбору твораў.

— Я павінен папрасіць прабачэння ў тых мастакоў, чые творы не трапілі на выставу. Не нізкі ўзровень стаў таму прычынай. Нам трэба было стварыць адметную экспазіцыю, каб у ёй мелі месца мастацтва, розныя погляды на яго, розная тэматыка. Безумоўна, колькасць абмяжоўвалася памерамі памяшкання.

— Ці імкнуцца сёння ў Саюз мастакоў?

— Часам выказваецца меркаванне, быццам наша арганізацыя нікому непатрэбная. Але прыход моладзі ў саюз абвргае гэтую думку. Цяпер у нас 1 140 сяброў. Мы дапамагам як можам. Сёння наш галоўны клопат — майстэрні. Дамагамся ад уладаў, каб мастакі мелі льготы па аплаце памяшканняў, што выкарыстоўваюцца пад майстэрні. Пры савецкай уладзе мастакі плацілі за майстэрню па тaryфу квартплата. Дарэчы, такі прынцып разліку дзейнічае і ў Расіі, і на Украіне. А на Беларусі чыноўнікі прапаноўваюць мастакам плаціць 5 долараў за квадратны метр (членам саюза — 1 долар). Гэта вельмі дорага.

З чатырохсот твораў, што прадстаўлены на выставе, ніводны не заказаны дзяржавай. З прыватнымі закупкамі цяпер таксама складана (у людзей няма грошай). Ды і, па праўдзе кажучы, адна з галоўных праблем сёння — залежнасць мастака ад пакупніка, ад салоннага мастацтва. З аднаго боку, яны даюць магчымасць творцу выжыць, а з другога, зніжаюць агульны ўзровень мастацтва.

Гутарыла Алена СПАСЮК.

НА ЗДЫМКАХ: А. Хацкевіч «Свята там»; В. Губараў «Прыклады прыёмнага правядзення часу»; П. Вайніцкі «Дзяцінства».

Фота Яўгена КАЗЮЛІ.

АСОБА Ў БЯЗМЕЖЖЫ ЧАСУ

КАЛІСЬЦІ ПРА ІВАНА КРАСКОЎСКАГА, ВЯДОМАГА Ў СВОЙ ЧАС ГРАМАДСКАГА, ПАЛІТЫЧНАГА І КУЛЬТУРНАГА ДЗЕЯЧА, ТАЛЕНАВІТАГА ПЕДАГОГА, БУДЗЕ НАПІСАНА КНІГА, БО ЯГО ЖЫЦЦЁ І ДЗЕЙНАСЦЬ ВАРТЫЯ ТАГО. АЛЕ ПАКУЛЬ НЕ ЗНАЙШЛОСЯ ДАСЛЕДЧЫКА. У ГЭТАЙ НЕВЯЛІЧКАЙ НАТАТЦЫ БУДУЦЬ АКРЭСЛЕНЫ ТОЛЬКІ НАЙБОЛЬШ ВЫЗНАЧАЛЬНЫЯ МОМАНТЫ ЯГО БІАГРАФІІ.

Ураджэнец вёскі Дубічы Бельскага павета Гродзенскай губерні (цяпер Польшча), сын святара Іван Краскоўскі сярэдняю адукацыю атрымаў у Вільні — тагачасным цэнтры культурнага і грамадска-палітычнага жыцця Беларусі. Вучоба ў Варшаўскім універсітэце на гісторыка-філалагічным факультэце супала па часе з уздымам нацыянальнай свядомасці і пашырэннем рэвалюцыйных ідэй сярод насельніцтва нацыянальных ускраін. Натуральна, што студэнцтва з уласцівым маладосці імпа-

Краскоўскаму атрымаць дыпламатычны статус — у якасці прадстаўніка УНР ён быў накіраваны на Каўказ у Тыфліс, дзе праслужыў з 1919 па 1921 год. Вярнуўшыся ў Вільню, дзейны па сваёй натуре І. Краскоўскі ўключыўся ў беларускую грамадска-палітычную працу. Чым бы ён ні займаўся: ці то выкладаў гісторыю ў беларускай гімназіі, ці то вёў вялікую працу як старшыня Беларускага нацыянальнага камітэта, сакратар Цэнтральнай беларускай школьнай рады, старшыня Бе-

абуджэння нацыянальнай свядомасці латышскіх ларусаў. Акрамя гімназіі ў гэты перыяд працаваў у Беларуска-нацыянальным камітэце. Работа, якую праводзілі дэры беларускага нацыянальна-культурнага аддзялення ў Латвіі, выклікала раздражненне ў рэакцыйнай частцы латышскага грамадства і ва ўрадавых структурах. У 1925 годзе ў выніку таго звананага Беларуска-нацыянальнага працэсу І. Краскоўскі абвінавачаны ў здрадзе дзяржаўным інтарэсам Латвіі, звольнены з пасады дырэктара гімназіі, і яго віна не была даказана. Краскоўскага, як і некаторых іншых яго калег, аб'явілі персонамі non grata і пранавалі пакінуць Латвію. Па афіцыйным звесткам І. Краскоўскі ў Латвіі І. Паўпрэдства СССР, дзе прабыў да 1929 года. Гэта адзін з найбольш

ІВАН КРАСКОЎСКАГА

там і максімізм шчыра адгукнулася на запатрабаванне часу. Іван Краскоўскі, разважлівы, сур'ёзны, адразу далучыўся да нацыянальна-вызваленчага руху. Сябры-аднадумцы выплываюць яго на І студэнцкі сацыялістычны з'езд. За ўдзел у антыўрадавых студэнцкіх выступленнях ён быў выключаны з універсітэта.

Дыплом аб заканчэнні гісторыка-філалагічнага факультэта па гісторыка-эканамічнай спецыяльнасці атрымаў ужо ў Пецярбургскім універсітэце.

З 1907 па 1914 год І. Краскоўскі жыў і працаваў у Вільні. Выкладаў гісторыю, рускую мову, геаграфію ў гімназіях Паўлоўскага і Вінаградава. Заўсёды актыўны і аўтарытэты, ён шмат увагі ўдзяляў грамадскай рабоце: чытаў лекцыі на агульнаадукацыйных курсах, быў сакратаром Лігі адукацыі, членам праўлення Сямейна-педагагічнага таварыства, членам прэзідыума таварыства «Вестник знания», уваходзіў у Беларуска-вучыцельскі саюз, быў абраны гласным у Віленскую гарадскую думу.

Падчас першай сусветнай вайны І. Краскоўскі разам з сям'ёй (на той час ён ужо быў жанаты і меў траіх дзяцей) пераязджае ў Кіеў, бліжэй да жанчыных сваякоў, дзе адразу далучаецца да працы, звязанай з аказаннем дапамогі насельніцтву, пацярпеламу ад вайны (кіраўнік пададдзела дапамогі дзецям, член камітэта і кіраўнік аддзялення «Дапамога насельніцтву, пацярпеламу ад вайны»). Пасляхова спраўляецца І. Краскоўскі і з адказнай работай у якасці камісара Галіччыны, куды ён быў накіраваны ў 1917 годзе.

З утварэннем Украінскай Народнай Рэспублікі І. Краскоўскі працуе ў дзяржаўных установах на розных адказных пасадах: таварыш генеральнага сакратара па справах земскага і гарадскога самакіравання, сацыяльнага забеспячэння і дзяржаўнага страхавання; раднік па замежных справах; кіраўнік спраў Дырэктарыі. Прафесіяналізм і высокія маральныя якасці дазволілі

парускага саюза кааператываў, выконваў І. Краскоўскі ўсё і сумленна.

Пасля захопу Вільні генералам Жалігоўскім дзеячы Беларускага і Літоўскага нацыянальных камітэтаў былі арыштаваны польскімі ўладамі і без суда дэпартаваны ў Ковенскую Літву.

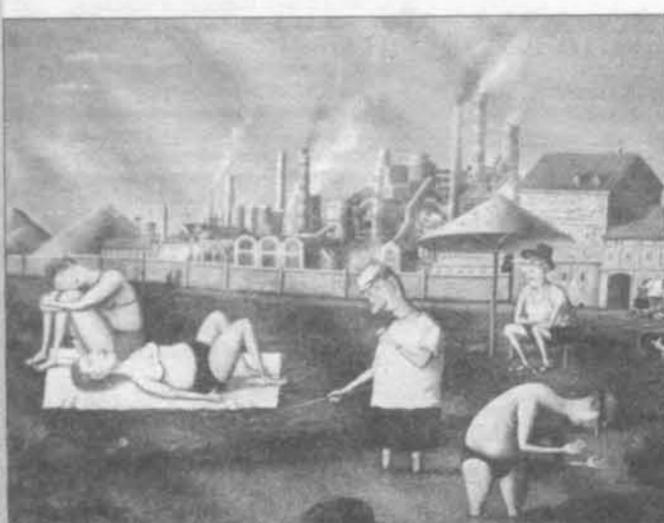
У 1922 годзе І. Краскоў-

ных перыядаў яго дзейнасці. З вялікім жаданнем узяўся за навуковую і ладчыцкую работу. У якасці дацэнта на кафедры гісторыі беларускай асветы чытаў лекцыі студэнтам ларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, з'яўляўся прадзейным членам Інбелку та, а з утварэннем

Official document from the Soviet Union (Союз Советских Социалистических Республик) certifying the activities of Ivan Krasovskiy in Latvia. It includes a stamp of the Latvian People's Republic (Latvian Republic) and a signature. The text mentions his role as a representative of the Belarusian National Committee and his work in the field of education and culture.

скі апынуўся ў Латвіі, куды быў запрошаны Беларуска-нацыянальным таварыствам «Бацькаўшчына» для ўдзелу ў нацыянальна-культурнай адраджэнскай працы латышскіх ларусаў і для стварэння першай дзяржаўнай беларускай гімназіі ў Дзвінску (зараз Даўгаўпілс). Дзякуючы арганізатарскаму таленту Краскоўскага і дапамозе з боку калег-педагогаў, Дзвінскага дзяржаўнага Беларуска-нацыянальнага таварыства гасцінна расчыніла свае дзверы перад беларускімі юнакамі і дзяўчатамі. Гэта падзея мела важнае значэнне для беларускай асветы і

кай акадэміі навук сталі вучковым супрацоўнікам Інстытута гісторыі (вул. спецыяліст камісіі па гісторыі асветы). З Краскоўскім лічацца, раіцца ўрадавым узроўні. Яго раюць членам прэзідыума Дзяржплана БССР (восемнаццацігадовага). Там ён праваў першай у СССР агульна-культурнай секцыі працаваў над вывучэннем вытворчых сіл, быў членам прэзідыума 1-й саюзнай канферэнцыі вывучэнні вытворчых сіл. Працаваў у Мінску, што цікава. Яго дзейнасць прыносіла пэўныя па-

ныя вынікі. Да таго ж побач былі сябры-аднадумцы: А. Шайкевіч, А. Смоліч, У. Ігнацкі ды іншыя. Але ў 1929 годзе І. Краскоўскі атрымлівае запрашэнне ад Дзяржплана СССР і пераязджае на працу ў Маскву.

Знаходжанне ў сталіцы Раптоўна скончылася для І. Краскоўскага 8 ліпеня 1930 года арыштам па так званай справе беларускіх нацыяналістаў-эмакратуаў. Ён быў высланы згодна з пастановай АДПУ ад 10 красавіка 1931 года на 5 гадоў у Самару.

У самарскай глушы Краскоўскі не сядзеў склаўшы рукі. Досыць паглядаець на яго паслужны спіс: эканаміст-планавік Крайплана па планаванні навукова-даследчай справы; загадчык секцыі вывучэння мінеральнай сыравіны ў Волжскім навукова-даследчым геалага-разведвальным трэсце, там жа вучоны скаратар; кіраўнік Ульянаў-

СКОЎСКИ

ска-Чарамшанскай комплекснай даследчай экспедыцыі; начальнік даследчай Волжскай экспедыцыі і кіраўнік абследавання эканамічных наступстваў заталення ад Куйбышаўскай плаціны.

1937 год прынёс новы артыкул. Да сакавіка 1940 года І. Краскоўскі знаходзіўся пад следствам, а потым без суда быў вернуты ў Куйбышаў.

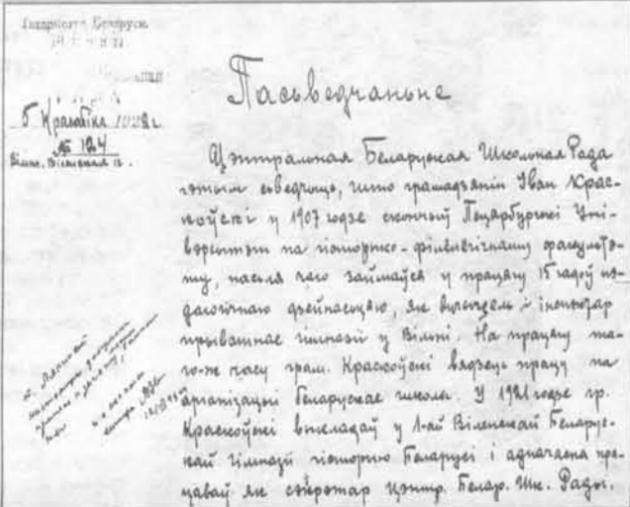
З 1941 па 1945 год Іван Ігнатавіч настаўнічаў у сярэдняй школе зернесаўгаса імя Крупскай Мелякескага раёна Куйбышаўскай вобласці.

Пасля вайны (1946—1948) выкладаў у сярэдняй школе Мелякеса, а таксама чытаў лекцыі па гісторыі старажытнага свету і мэтады гісторыі ў мясцовым настаўніцкім інстытуце, працаваў у Шыраеўскай сярэдняй школе.

Пасля цяжкай хваробы і смерці жонкі, Валянціны Сямёнаўны, І. Краскоўскі пачаў жыць у Доме інвалідаў у Вялікай Ракоўцы на Куйбышаўшчыне, дзе толькі пісьмы, часам пасылачкі ад дачкі ды некалькіх старых знаёмых, у тым ліку Вольгі і Уладзіміра Пігулеўскіх з Рыгі, падтрымлівалі, сагралі, не давалі зусім адчайвацца.

Яшчэ пры жыцці жонкі, якая да апошніх сваіх дзён дзяліла з Іванам Ігнатавічам усе цяжкасці і нядолю, Краскоўскія дабіваліся дазволу на выезд у Чэхаславакію. Там у 20-я гады пасялілася іхняя дачка, прыехаўшы з Латвіі на вучобу ў Празскі ўніверсітэт (доктар Людміла Краскоўская да нядаўняга часу яшчэ жыла ў Браціславе. — М. Л.). Але савецкая бюракратычная машына была няўмольнай. Трагізм гэтай сям'і і ў тым, што двое хворых і нямоглых старых засталіся без усялякай дапамогі: абайх сваіх сыноў яны страцілі ў вайну, адзінай надзеяй для іх заставалася ўз'яднанне з дачкой. Відаць, усе гэтыя цяжкасці паскорылі адыход Валянціны Сямёнаўны. Яна так і не акалася сустрэчы з дачкой.

Нарэшце, у 1953 годзе, у 70-гадовым узросце, І. Краскоўскі атрымаў дазвол на выезд, але радасць спаткання не была працяглай:

хваробы і цяжар перажытага зрабілі сваю справу — праз два гады, 23 жніўня 1955 года, Іван Краскоўскі скончыў свой жыццёвы шлях удалечыні ад Бацькаўшчыны.

Уневялікай схематычнай нататцы цяжка раскрыць глыбіню натуры І. Краскоўскага. Для гэтага патрэбна спецыяльнае даследаванне.

Спадзяюся, чытачам будзе цікава пазнаёміцца яшчэ з адным бокам таленту І. Краскоўскага, а менавіта з яго перакладчыцкай працай, бо, як вядома, ён добра валодаў англійскай, французскай і некаторымі славянскімі мовамі.

У адзеле рэдкіх кніг і рукапісаў Цэнтральнай навуковай бібліятэкі НАН Бе-

ларусі разам з архівамі вядомых беларускіх дзеячаў навукі, культуры, мастацтва зберагаецца і асабісты архіў І. Краскоўскага, перададзены ў дар бібліятэцы дачкой, Людмілай Іванаўнай, у 1967 годзе (першая частка) і ў 90-я гады (другая частка).

Сярод творчых матэрыялаў І. Краскоўскага знаходзіцца і пераклад на беларускую мову трагедыі У. Шэкспіра "Гамлет", зроблены прыкладна ў 1929 годзе.

Прапануем вам маналог Гамлета ў перакладзе І. Краскоўскага з захаваннем аўтарскага правапісу.

Марына ЛІС,
навуковы супрацоўнік
ЦНБ НАН Беларусі.

УІЛЬЯМ ШЭКСПІР

Гамлет — прынц Дацкі

Акт III. Сцэна I.
Маналог Гамлета

Гамлет: Жыць ці ня жыць, быць ці ня быць — пытаньне вось у чым. Што годна духу і шляхэтна больш. Цярпець прашчы ўдары, уколы стрэл, Нядолі лютай ці паўстаць Супроці мора бед і ў барацьбе Пакласць ім канец? Сьмерць толькі сон. Калі ж праз гэты сон мы здолеем Пакончыць з мукай сэрца, з тысячмі Прыродных немачаў, як спадчыны Цялеснай — да душы такі канец Жаданы ўсім. Сьмерць — сон, сон — можа сьненне? Ах вось завада ў чым: у гэтым сьне, Сьне сьмерці, што за сьненні могуць быць, Як зямных клопатаў пазбавімся. Вось што спыняе нас, змушае нас Цярпець гора доўгага жыцця... Сапраўды, хто б схачеў перанасіць Глум, катаваньні часу, зьдзек, Абразы лютых прыгнятальнікаў, Зьнявагу гардуноў, мучэньні ўсе Няшчаснага каханьня, валакню Судовую, нахабнасць улады, Усе штурханцы, якія годнасьць Цярплівага прыймае ад нягодных, Калі б ён мог знайсці сабе спакой Уколам простым шыла. Хто б знасціў Ярмо такое, енчыў і пацеў Пад цяжарам жыцця, калі б ня страх Прад чымсь па сьмерці, прад краінай той Няведамай, з-за рубяжоў якой Ніводны падарожны не зьвярнуўся — Той страх, што волю нашу скоўвае І прымушае нас ляпей цярпець Усе ліха зямныя, чымся імкнучца Да іншага, нам невядомага. Сумленне робіць трусамі ўсіх нас, Прыродны нас адважнасьць руменец Зьмяняе бледны водцень разважання І пачынае, сілы поўныя Вялікі пры разважаны тым Заплутваюцца на сваіх шляхах І губяць імя дзеяння. Ат, ціха! Чароўная Офэля! Німфа! Успамяні ўсе мае грахі У тваіх мапітвах.

Пераклад Івана КРАСКОЎСКАГА.

ГАСЦЁЎНА

Карэн НІКСАН-ЛЭЙН — АМЕРЫКАНСКІ ДЫРЫЖОР БЕЛАРУСКИХ СІМФАНІЧНЫХ АРКЕСТРАЎ

У Мінску з вялікім поспехам прайшлі канцэрты сімфанічнага аркестра "Мінск" пад кіраўніцтвам дырыжора са Злучаных Штатаў Амерыкі Карэн Ніксан-Лэйн.

З першага канцэрта, на якім мне пашчасціла быць, я стаў гарачым паклоннікам Карэн. Потым было яшчэ 9 канцэртаў, 7 з іх — дабрачынныя.

Свята музыкі "Мінская вясна" зноў прынесла мноства прыемных перажы-

ванняў ад пачутай музыкі. Поспеху канцэртаў садзейнічаў вялікі вопыт і прафесіяналізм дырыжора — чалавека надзвычай яркага, быццам надзеленага нейкай "ядзернай" энергіяй. Пасля канцэрта з Дзяржаўным акадэмічным сімфанічным аркестрам Беларусі пані Карэн згадзілася адказаць на пытанні газеты "Голас Радзімы".

— Пані Карэн, ваша прозвішча складаецца з дзвюх частак, і першая з іх — вядомае ва ўсім свеце. Ці маеце вы нейкае дачыненне да былога прэзідэнта ЗША?

— Так. Калі размова ідзе пра сваяцкія адносіны з 37-м прэзідэнтам ЗША, то я яго плямёніца.

— Пані Карэн, нашым чытачам хацелася б падрабязней даведацца пра вашу творчасць і пра феномен "Карэн + сімфанічны аркестр "Мінск".

— Я выйшла з вялікай сям'і. У мяне было звычайнае дзяцінства. Да таго, як стала дырыжыраваць, авалодала шмат якімі прафесыямі і зарабляла грошы так, як атрымлівалася: працавала на фабрыцы мясных прадуктаў, займалася зборкай рэзак у адной з электратэхнічных кампаній, працавала на бензапраўцы і нават была аўтамеханікам. Так я сабе зарабляла на жыццё і на вучобу ў каледжы.

Пасля заканчэння вучобы атрымала спецыяльнасць інжынера-машынабудаўніка і працавала на маторную кампанію ў галіне дызайна. У час вучобы ў каледжы закончыла і музычную школу, атрымаўшы другую прафесію. А потым удавалася яшчэ і сумяшчаць іх: з раніцы працавала як інжынер у кампаніі Дэтройта, а вечарам іграла на валторне ў оперным тэатры. За адзінаццаць гадоў працы ўсвадоміла, што ў музыцы я магу адказаць не толькі за голас сваёй валторны, але і пракантраляваць ігру іншых інструментаў. Пазней стала вывучаць розныя партытуры, і з 1993-га года пачала сур'ёзна вучыцца тэхніцы дырыжыравання. З часам прыйшла ўпэўненасць, што гэта можа атрымацца на даволі высокім узроўні.

— Але для самастойнага кіравання сімфанічным аркестрам патрэбны вялікі асабісты вопыт. Як вы яго набылі?

— У самым пачатку была работа з прыватным аркестрам, за які, зразумела, прыйшлося плаціць, а пазней

стварыла свой аркестр. У гэтым дапамагла першая прафесія інжынера, якая давала магчымасць зарабляць нядрэнныя грошы і разлічвацца з кожным музыкантам.

— Чаму вы выбралі менавіта Беларусь?

— Справа ў тым, што ў Амерыцы мая дырыжорская кар'ера падышла да творчай кульмінацыі. Са сваім аркестрам я ўжо зрабіла ўсё, што магла. Паўстала пытанне: заканчваць ці працягваць на тым жа ўзроўні. Упэўнена, у жыцці кожнага чалавека (у якой бы краіне ён ні жыў) надыходзіць перыяд, калі неабходна вырашыць гамлетаўскае пытанне. Мы з мужам абмеркавалі гэты момант, былі вельмі расхвалены, а праз пяць хвілін я атрымала знак Божы: прыйшоў факс з Беларусі з прапановай творчага супрацоўніцтва з сімфанічным аркестрам "Мінск".

— Гавораць, першыя ўражанні — самыя моцныя. Якія яны былі ў вас, чалавека з іншага кантынента, можна нават сказаць, з іншага свету?

— Перш за ўсё была вельмі вялікая розніца паміж амерыканскім аркестрам (я маю на ўвазе саму ігру) і аркестрам "Мінск". Тут музыканты іграюць ад усяе душы, ад сэрца, а ў нас некалькі статычна, механічна. Да таго ж прыемна, што музыканты лёгка ідуць на кантакт з дырыжорам.

У Амерыцы вельмі шмат аркестраў сімфанічных і розных іншых, якія па тэхнічным забеспячэнні знаходзяцца на недасягальнай вышыні, але, на жаль, чаго ў нас няма, дык гэта той асобай цеплыні, што перадаецца з музыкой вашымі выканаўцамі.

— Вы даволі добра гаворыце па-руску і вельмі пранікнёна чытаеце вершы Шэкспіра ў перакладзе Пастэрнака. Як даўно вы сталі вывучаць рускую мову?

— Паўгода назад, за два тыдні да прыезду ў Мінск. На першых рэпетыцыях было толькі два-тры словы, потым усё больш, а пасля сямі

канцэртаў нашы рэпетыцыі і ўсе карэктуры — толькі на рускай мове. Самае цяжкае было загаварыць першы раз з публікай. Гэта адбылося 14 студзеня гэтага года ў Мінскай філармоніі. Канешне, вывучэнне мовы, асабліва вымаўлення, патрабуе шмат часу: руская мова не такая лёгкая.

— Пані Карэн, яшчэ пытанне, якое хвалюе многіх: наша моладзь шукае мадэлі новай светлай будучыні, і некаторыя бачаць іх у вашым грамадстве. Што вы думаеце наконт гэтага, ці адчуваеце розніцу ў ўзаемаадносінах паміж людзьмі ў нашых краінах?

— Эканоміка, прагрэс, тэхналогія, бізнес — так, гэта ў нас на высокай ступені развіцця. Што тычыцца грамадства — дык тое, што сёння ёсць у вас, заслугоўвае беражлівага заступлення: больш даверлівых адносінаў паміж людзьмі і больш моцнай сям'і. Людзі, якіх я тут добра ведаю, шчыра цікавяцца іншымі: а як у цябе справы, здароўе? Што ў цябе здарылася? Здаецца, дробязь, але ўсё наша жыццё складаецца з такіх дробязей. Табы цікавацца і як бы "хварэюць" за цябе. Для мяне гэта больш важна, чым тэхналогія і навуковы прагрэс. Было б ідэальна, каб амерыканцы, знаходзячыся на сваім узроўні тэхнічнага развіцця, навучыліся ў беларускіх людзей цеплыні адносінаў і чалавечнасці, а дзеляваць колы вашай краіны ўзялі для сябе нашы дасягненні ў галіне высокіх тэхналогій. Адым словам — сумясціць усё лепшае ў нас і цудоўнае ў вас. Калі так здарыцца, то за мною прыйдуць іншыя, а гэта будзе спрыяць збліжэнню народаў. А ў цэлым выйграе усё чалавецтва.

— Вялікі дзякуй за размову. Новых вам сумесных творчых поспехаў з сімфанічнымі аркестрамі Беларусі.

Гутарыў Мікалай ЛЯБЕДЗІК.

НА ЗДЫМКУ: дырыжоруе аркестрам Карэн НІКСАН-ЛЭЙН.

Фота аўтара.

ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ

ПАДАРУНКІ «СЛАВЯНСКАГА СУВЕНІРА»

Міжнародны фестываль мастацтваў "Мэрцішор-2001", што праходзіў у Прыднястроўі, пакінуў у душах удзельнікаў і гледачоў незабыўныя цёплыя ўспаміны. Атмасферу сяброўства на свеце стваралі творчыя калектывы з Прыднястроўя, Беларусі, Украіны, Расіі, Гагаўзіі і Малдовы.

Сярод гасцей фестывалю быў і беларускі ансамбль "Славянскі сувенір". Назва ансамбля гаворыць сама за сябе: кожная песня на беларускай, рускай або ўкраінскай мовах — сапраўдны падарунак для слухачоў. Па словах Аляксандра Рошчына, кіраўніка ансамбля, калектыву мяркуе пашырыць свой рэпертуар, з'явіцца песні на малдаўскай, балгарскай і іншых мовах.

Аляксандр Аляксандравіч яшчэ з дзіцячых гадоў неаб'якава да малдаўскага краю, яго прыроды, людзей: наведваецца сюды часта і ніколі не расчараўваецца. Прыязджае ён не адзін, а разам з таленавітымі маладымі беларускімі выканаўцамі. У гэтым годзе на фестывалі "Мэрцішор-2001" выступілі Ірына Раманоўская і Дзмітрый Гайдую, якія зачаравалі выканаўчым майстэрствам і цудоўнымі моцнымі галасамі.

Ірына Раманоўская нарадзілася ў Гомельскай вобласці. Аднак творчыя старонкі яе біяграфіі звязаны з Мінскам.

Менавіта тут яна стала выка-

наўцай, удзельніцай народнага фальклорна-этнаграфічнага ансамбля "Неруш". Ужо каля 10 гадоў Ірына ідзе па творчаму шляху. За гэты час многае ў яе жыццё змянілася. Зараз яна працуе хормайстрам у асноўным складзе ансамбля "Славянскі сувенір". Адначасова вучыцца ў Беларускам дзяржаўным універсітэце культуры ў Мінску на чацвёртым курсе.

Ірына выконвае народныя песні ў эстраднай апрацоўцы. У хуткім часе прыліпнікі творчасці гэтай беларускай спявачкі змогуць набыць яе асабісты дыск.

Другі ўдзельнік ансамбля — Дзмітрый Гайдую — заўсёды марыў стаць артыстам. І не ўяўляў сябе ні ў якой іншай справе. Зараз ён вучыцца на вакальным аддзяленні факультэта мастацтваў Інстытута сучасных ведаў. На сцэне ўжо пяць гадоў.

І Дзмітрый, і Ірына, безумоўна, могуць разлічваць на ўдалае прадаўжэнне свайго творчага шляху.

Мы, удзячныя гледачы, жадаем поспеху "Славянскаму сувеніру" і спадзяемся яшчэ не раз пачуць знаёмыя галасы.

На наступны дзень пасля афіцыйнага закрыцця Міжнароднага фестывалю мастацтваў "Мэрцішор-2001" у гарадскім Палацы культуры адбылася сустрэча ўдзельнікаў ансамбля "Славянскі сувенір" з членамі Таварыства беларускай культуры горада Тыраспаля.

Актыўны ўдзел у арганізацыі гэтага святочнага вечара прыняла старшыня тыраспальскага таварыства Т. Ломцева.

Дарагім гасцям з Беларусі

аказалі па-сапраўднаму цёплы прыём.

Свята ўдалося. Задаволенымі засталіся ўсе: і госці з Мінска, якія былі прыемна здзіўлены такім прыёмам, і астатнія ўдзельнікі вечара, якія атрымалі вялікае задавальненне ад зносінаў з землякамі.

Дзесяць дзён фестывалю пранесліся па ўсім Прыднястроўі імклівай яркай камятай.

Няхай жа ў наша кароткае і не заўсёды спакойнае жыццё якага часцей праймае магічнае зачараванне мастацтва.

Вераніка ЮХНАВЕЦ,
навучэнка Тыраспальскага агульнаадукацыйнага тэарэтычнага ліцэя.

КАРАТКЕВІЧ І ЛАТВІЯ

На такую тэму прайшоў урок-падарожжа па творчасці Уладзіміра Караткевіча ў беларускай нядзельнай школе Даўгаўпілса.

Мы ведаем, што Уладзімір Караткевіч любіў Латвію, неаднаразова наведаў Рыгу, дзе жыў яго сябар Еранім Ступпан, пісьменнік быў хросным бацькам ягонай дачкі. Латышкаму сябру ён прысвяціў адзін са сваіх найцікавейшых раману "Нельга забыць". Дарэчы, Караткевіч стаў лаўрэатам літаратурнай прэміі імя Івана Мележа менавіта за гэты твор, а Дзяржаўную прэмію імя Якуба Коласа (пасмяротна) Караткевіч атрымаў за раман "Чорны замак Альшанскі". Уладзімір Караткевіч выступаў як публіцыст і крытык. Ёсць цудоўнае

эсэ пра Латвію. Працаваў ён і як перакладчык, на беларускую мову пераклаў асобныя творы Яніса Субрадкална. Мы знайшлі і прачыталі зборнік вершаў Ераніма Ступпана "Сястра Янтарнага мора" ў перакладзе на рускую мову. Цудоўныя вершы. Думаецца, што і сам Караткевіч добра ведаў іх.

Уладзімір Караткевіч — аўтар выдатных зборнікаў паэзіі, а не толькі гістарычных раманаў і апавесцей. Ён аўтар і шматлікіх казак. А свой апошні зборнік пісьменнік назваў "Быў. Ёсць. Буду". На самай справе так яго і ёсць. Кожны беларус сёння ведае імя славацкага пісьменніка. Ведаем яго і мы, яго нашчадкі. Караткевіч заўсёды любіў жыццё, усё жывое, любіў дзяцей і сваю родную Беларусь. "На Беларусі Бог жыве..." — так мог напісаць толькі чалавек, шчыра ўлюбены ў сваю радзіму.

Алена БУЧЭЛЬ.

СТАСУНКІ

СУПРАЦОЎНІЧАЮЦЬ БІБЛІЯТЭКІ

Семинар "Электронная бібліятэка: выданне, заказ і дастаўка электронных дакументаў" для беларускіх вучоных і супрацоўнікаў бібліятэк, падрыхтаваны фундаментальнай бібліятэкай Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта сумесна з бібліятэкай горада Оснабрук (Германія), прайшоў у Бельдзержу ўніверсітэце. Суарганізатар — Інфармацыйны цэнтр інстытута імя Гётэ.

Удзельнікі мерапрыемства знаёміліся з найноўшымі распрацоўкамі і вопытам нямецкіх спецыялістаў, якія стварылі праграмы для работы з электроннай дакументацыяй. Падрабязна разгледжаны сучасныя спосабы публікацыі, заказу і дастаўкі электронных дакументаў. Дакладчыкі з нямецкага боку правялі прэзентацыі сваіх праграм: прадманстравалі прынцып іх дзеяння ў сістэмах OSIRIS і Elib.

Намеснік дырэктара бібліятэкі ўніверсітэта горада Оснабрук, кандыдат матэматычных навук Гартмут Цільман перадаў БДУ сервер з электроннымі каталогамі ўніверсітэцкіх бібліятэк гарадоў Оснабрук і Брэмен, аснашчаны пошукавым праграмным забеспячэннем OSIRIS і сістэмай адпраўкі электронных заказаў.

У складзе нямецкай дэлегацыі — загадчыца адзела ўсходне-еўрапейскай літаратуры Тэхнічнай і ўніверсітэцкай бібліятэк Гановера Таццяна Чапурная і афіцыйны прадстаўнік Нямецкага даследчага таварыства Сігрун Экельман.

Нямецкае даследчае таварыства фінансуе навуковыя даследаванні ў Германіі, у прыватнасці, праект "Электронныя бібліятэкі". Актыўна супрацоўнічае з замежнымі бібліятэкамі.

І. К.

БЕЛАСТОЦКІЯ НАТАТКІ

Апошнім часам у Польшчы назіраецца вяртанне да знакамітага тэзіса Пілсудскага: "Польшча — гэта шматнацыянальны маналіт, дзе жывуць адны палкі". Але ж ад рэалій нікуды не дзецца. Толькі ў Падляскім ваяводстве трыццаць працэнтаў насельніцтва — прадстаўнікі нацыянальных меншасцей, большая частка якіх — беларусы, іх каля 300 тысяч. Як вядома, адна з умов захавання нацыянальнай свядомасці — захаванне роднай мовы. Гэту праблему беларусы ў Польшчы вырашаюць трыццаць дзве сярэднія школы, дваццаць гімназій і два агульнаадукацыйныя ліцэі. Пра адзін з іх — наша гаворка.

БЕЛАРУСКІ ЛІЦЭЙ У ГАЙНАЎЦЫ

Па гісторыі Гайнаўскага ліцэя можна ўявіць усю гісторыю беларускага школьніцтва ў Польшчы. У 1999 годзе навуцальнай установе споўнілася пяцьдзесят гадоў. Гэта былі нялёгка, часам вельмі складаныя гады барацьбы за права захавання і вывучэння сваю родную мову.

Перад вайной, у 1939—1941 гадах, на Беластоцчыне існавала даволі шырокая сетка школ, у якіх беларуская мова была мовай навучання ці выкладалася як прадмет. У наступныя два гады з пачаткам акупацыі ў Гайнаўцы не дзейнічала ніводная школа. Толькі восенню 1942 года па ініцыятыве групы настаўнікаў адкрываецца Беларуска-пачатковая школа, якая праіснавала да чэрвеня 1944 года. Адрозна пасля вызвалення Гайнаўкі ў ліпені 1944 года на Беластоцчыне пачалі стварацца школы, і ўжо да 1945 года існавала 90 пачатковых і

З сярэдніх школ (у Беластоку, Бельску-Падляскім і Гайнаўцы). Афіцыйная назва школы ў Гайнаўцы — Беларуска-дзяржаўная гімназія. Але ўжо ў 1947—1948 гадах былі зроблены спробы ліквідацыі беларускіх школ на падставе надуманых прычынаў. Невядома, чым гэта магло скончыцца, калі б не цвярозы погляд на праблему з боку некаторых кіраўнікоў дзяржавы. Новая палітыка ў адносінах да беларускага школьніцтва ў 1949—1950 гадах дала значны зрух: на Беластоцчыне ўжо працавала 50 беларускіх школ, сярод іх дзве агульнаадукацыйныя — у Бельску і Гайнаўцы. Такім чынам, з 1 верасня 1949 года пачынаецца гісторыя Беларускага ліцэя ў Гайнаўцы. Паколькі ліцэй спалучаўся з пачатковай школай, то меў назву — пачатковая школа і агульнаадукацыйны ліцэй з беларускай мовай на-

вучання. А з 1966 года, пасля аддзялення пачатковай школы ліцэй прыняў назву, якая існуе і сёння: агульнаадукацыйны ліцэй з беларускай мовай навучання. Трэба ўспомніць тых, хто пачынаў нялёгкаю працоўю першыя гады існавання ліцэя. Сяргей Сарока і Таццяна Сафраненка, Эліза Кшэўская і Мечыслаў Зярко, Чэслаў Дабрэнька і іншыя былі сапраўднымі энтузіястамі справы. Ішлі гады, змяняліся настаўнікі і вучні, многія з якіх сталі працаваць у ліцэі. У 1992 годзе выпускнік ліцэя Яўген Сачко стаў яго дырэктарам.

У 1993 годзе ліцэй атрымаў новы

прыгожы будынак, які дазволіў палепшыць умовы навучання, павялічыць колькасць навучэнцаў. Калі ў 1990/91 годзе тут вучылася 273 вучні, то ў 1997/98-м — 509. Цудоўная бібліятэка з чытальнай залай, спартыўная зала, для кожнага прадмета — асобны кабінет з неабходнай літаратурай і дапаможнікамі, кабінеты для вывучэння замежных моў, музычны і камп'ютэрны класы — усё гэта сённяшні дзень ліцэя.

За пяцьдзесят год ліцэй скончыла звыш дзвюх з паловай тысяч наву-

чэнцаў. І ўсе яны, дзякуючы ліцэю, панеслі ў жыццё родную мову.

Яўген КАЗЮЛЯ.

Мінск — Гайнаўка — Мінск.

НА ЗДЫМКАХ: дырэктар ліцэя Яўген САЧКО (злева) гутарыць з гасцямі з Беларусі; Беларуска-ліцэй у Гайнаўцы; на перапынку; у класе беларускай мовы; выкладчыца беларускай мовы Вольга СЯНКЕВІЧ.

Фота аўтара.

ЛІТАРАТУРНАЯ СТАРОНКА

У кожнага свае весялосці, прыватныя гулі і ўласныя забавы. Адны лезуць у лазню пад Новы год і напіваюцца там піва з гарэліцаю, іншыя лётаюць па крамах у пошуках нейкіх дарункаў-падарункаў, трэцяя га-туюць на стол столькі, што і за тры тыдні не з'есці. Ды ці мала заняткаў у пераднавагодні тлумны дзень...

А мяне пацягнула на могілкі. Тыдні тры я выбіраўся на Кальварыю, ды ўсё часу нестала. А зімовыя дні, як сам разумееш, кароценькія: не паспела як след развіднець, а ўжо цямнее.

Разгульваць па начных кладках, сядо жалезных крыжоў і мармуровых стэлаў нека не вельмі хацелася. І не пра страхі з пералыкамі гаворка. Я люблю параглядаць партрэты нябожчыкаў, паўзірацца ў іх вочы, паўслухавацца ў галасы, можа што патрэбнае распавядуць пра будучыню нашу.

Праўда, галасы тыя вельмі цяжка пачуць, а ўсё з-за надвор'я. Дні са тры падаў снег, а тут і паплыло ўсё, паехала, пацякло. Снег зцукраваў, а пад ім вада стаіць свінцовая. Ідзеш між помнікаў, правальваешся ледзь

КАЛЬВАРЫЙСКІЯ МОГІЛКІ

АПАВЯДАННЕ

не па калені ў ледзяністую жывку, як у тую смерць. А што ёсць смерць, як не сцюдзёная каша зямлі і вады?

Вада сцякае па камлях стогадовых клёнаў, капае з галінаў, шавеліцца і шапоча. У шалахцэнні, цуркатанні, плёскатах амаль немагчыма разабраць галасы кальварыйскіх душаў. Трэба ўглядацца ў вочы на партрэце, засяроджвацца, і тады можна вылучыць ціхі спеў. Спачатку ён будзе бясплоўны, хвалісты, будзе ўзнікаць і знікаць. Галоўнае, не спяшацца. Галоўнае, верыць у сваю здатнасць пачуць словы памерлых. Нарэшце ты разбярэш у гудзенні горада і шапаценні могілак першае слова...

Вось тут перарвуся, дакладней, вярнуся назад, бо не раскажаў, як выбраць патрэбную магілу і неабходны партрэт. Не ве-

даю, як тое робяць іншыя. Ніколі ні ў кога не пытаўся...

Выбіранне патрэбнае магілы чымсьці нагадвае пошук на вакзале чалавека, у якога ты сабраўся спытаць пра дарогу ў невядомым горадзе. Здаецца, прасцей простага, падыходзь да першага сустрэнага і пытайся. А вось і не так. Пра якія шляхі можна даведацца ў вясковай бабулькі ці ў п'янага падлетка?

І тут яшчэ адхілюся ад простага шляху. Распавяду, як пытаюцца пра дарогу ў мяне.

Дзе б ні быў, куды б ні ездзіў, абавязкова мяне пераймаюць самыя розныя людзі і пытаюцца пра патрэбны ім пункт. Я магу ісці з сочынскага пляжа ў адны шортах, але знойдзецца той, каму патрэбны пачак папярсаў, а ва ўсіх прыпляжыні шопіках толькі цыгарэты. Ніколі я не паліў анашу, а папярсы

патрэбны моладзі менавіта для гэтага занятку. Але чамусьці я ведаю, дзе яны прадаюцца і якім карацейшым шляхам пайсці наркаману. Яшчэ больш дзіўныя рэчы адбываюцца ў Барселоне. Па-іспанску я ледзь звязваю два словы, на тры ведаў не хапае, але ў пытанні сустрэнага я чую знаёмы назоў, прачытаны на нейкай шылдэ, і пачынаю старанна маляваць на паперцы з нататніка дарогу. І калі а дванацатай ночы на мінскай вуліцы гурма п'яных чыноўнікаў дастае з пытаннем, дзе знаходзіцца амбасада Украіны, я лаўлю сябе на думцы, што ніколі не быў у той амбасадзе і ва Украіне быў адзін толькі раз... Быць не быў, але ж чамусьці ведаю, на якім скрыжаванні яе пабудавалі.

З папярэдніх назіранняў вынікае досыць простая выснова:

чалавек на могілках вельмі партрэце чымсьці павінен паходзіць на мяне. Я мушу пабачыць у ім...

Ну што ты кажаш... Крый цябе Бог!

Знешне ён можа быць і супрацьлеглым, напрыклад, — жанчына. І ў большасці выпадкаў я чуў якраз іхнія галасы. Чамусьці менавіта жанчыны сярэдняга веку найлепей кантактуюць са мною.

Стоі! Ледзь не забыўся... Час і дзень вельмі важныя ў стасунках з памерлымі. Для мяне плённы мой дзень нараджэння. Напрыканцы верасня Кальварыйскія могілкі ўсцяж засыпаюцца золатам апалае лістоты. Невымоўна лірыка тоіцца ў павольным падзенні клановага ліста. Непараўнальная свабода: жоўты лісток лунае ў глыбокай сінечы. Ён ужо нежывы, ён яшчэ нямертвы, ён яшчэ з намі, але ўжо незалежны ад нас. Дзеці гуляюць па могілках і збіраюць залатасветлыя букеты. А я ўглядаюся, услухоўваюся, каб пачуць кожнага разу адно і тое ж слова — "жыві".

Мінск, студзень 2001 года.

— Уладзімір Вячаслававіч, вы сын знакамітага беларускага празаіка. Але так ужо павялося ў свеце, што ў большасці выпадкаў маці-прырода не дазваляе дзецям таленавітых людзей дасягнуць большых поспехаў, чым іх бацькі. Як вы сябе пачувалі, ступаючы на пісьменніцкую сцяжыну, асабліва, можа, тады, калі проза пачала пераадоўваць паэзію? Пачыналі ж вы як паэт...

— Па-першае, я не збіраўся становіцца літаратарам, а марыў, бачыў сябе мастаком. Кім, лічу, і ўдалося стаць. Можа, не такім прызнаным, як хацелася б, але ўсё ж... Па-другое, наконце таго, што прырода на дзецях адпачывае, я лічу па-іншаму: яблык ад яблыні недалёка падае. І прыкладаў тут колькі душы заўгодна. Дзюма-бацька і Дзюма-сын, мастак Брызель і 58 ягоных нашчадкаў (таксама займаліся жывапісам), сям'я Бахаў. Іншая справа, што ў савецкі час існаваў чыста савецкі штамп, які нам прывіваўся. Маўляў, сын землепраба — добра, рабочага — цудоўна... Наконце жа пісьменніцаў, мастакоў спрабавалі гэтую пераемнасць скасаваць.

— Распавядзіце, калі ласка, крыху аб сабе, вашай сям'і, у якім асяродку раслі!

— Вядома ж, рос я ў літаратурным асяродку: бацька Вячаслаў Адамчык — пісьменнік з пакалення "шасцідзсятнікаў" — скончыў Літаратурны інстытут, вучыўся разам з Рубцовым, Жыгуліным. Маці Ніна Глобус усе жыццё адпрацавала бібліятэкаркай. Тое, што бацька вучыўся ў маскоўскай ВУНУ, дало мне магчымасць ведаць паралельна з беларускай і больш-менш рускую літаратуру. Потым жа заўсёды наша сям'я жыла то на пляцоўцы з Уладзімірам Караткевічам, то ў адным пад'ездзе з Іванам Навуменкам, Міхасём Стральцовым.

— Я чуў, Уладзімір Караткевіч напісаў прадмову да вашай кніжкі, але яна не пабачыла свет. У чым была прычына?

— Кніга мела вельмі дзіўную

ГУТАРКА ПРА СПАДЧЫННАСЦЬ, ПРОЗУ, «ТУТЭЙШЫХ» І ЭРОТЫКУ...

Мастак, паэт, празаік, выдавец... Гэты чалавек, здаецца, паспявае ў жыцці зрабіць усё, што яго цікавіць, да чаго імкнецца ягонае сэрца. Прыгадваючы ж канец 80-х гадоў міну-

лага стагоддзя, калі ён быў адным са стваральнікаў маладнякоўскага аб'яднання "Тутэйшыя", сустрэча з ім становіцца яшчэ больш цікавай... Наш госць — Адам Глобус.

для паэтычнага зборніка назву —

"Дзесяць на дзесяць", які змяшчаў у сабе дзесяць цыклаў, а кожны з іх, у сваю чаргу, — дзесяць вершаў. Тое, што кніга не прайшла, шкада, канешне. Але што зробіш? Аднак і другая кніжка, якая мела назву "Груд", была "зарублена": цензар не паставіў на ёй штампік "Дазваляю". І толькі трэцяя мая кніга — "Парк" (з прадмовай Міхася Стральцова) — знайшла, спадзяюся, свайго чытача.

— Напрыканцы 80-х гадоў вы з Анатолем Сысам былі ініцыятарамі стварэння суполкі "Тутэйшыя".

— Так. У мяне ў арганізацыі, калі можна так сказаць, была фракцыя больш інтэлігентная і гарадская, а ў Анатоля — народная.

— Сялянская!

— Ну я б так не сказаў. Больш рэгіянальная. Сыса заўсёды падтрымлівалі людзі з Гомеля, палескіх балотаў, а ў мяне тусовачка была менская. Дзякуючы такой разнастайнасці, і ўтварылася наша таварыства "Тутэйшыя", якое адыграла ў пэўны час сваю ролю.

— А ці былі ў вас з Анатолем якія-колькі задумы напісаць кнігу пра ўсё гэта?

— Тут крыху іншая сітуацыя. Шмат для каго з "Тутэйшых" гісторыя з беларускай літаратурай, яе папулярнасцю, рэвалюцыйнасцю даўно скончылася, а для мяне не. Таму пісаць кніжку пра "тутэйшых" я сёння яшчэ не гатовы.

— Не так даўно, у мінулым годзе, выйшаў поўны збор вашых твораў "Тэксты". Які з іх вы вызначылі б асабліва! Іншымі словамі, у 42-гадовым узросце ці маеце вы ў душы адчуванне, што лепшае вамі ўжо напісана альбо ўсё яшчэ наперадзе?

— Пачнем з таго, што "Тэксты" — не поўны збор. Так, кніга вялікая, больш за 1 000 старонак, але гэта далёка не ўсе мае творы. Я шмат што пішу асабіста для сябе: дзённікі, нейкія лісты, занатоўкі, нататкі.

— Цікава, што там у "байранавых" дзённіках!

— Цікава, ці быў працяг "Мёртвых душаў" Гоголя, дадаткова глава пушкінскага "Яўгена Анегіна"? Зразумела, ёсць у сусветнай літаратуры такія моманты. Але я не з тых людзей, якія паліць ці рвуць. Наогул, містычны бок літаратуры, бяспрэчна, цікавая рэч. Ці існавалі, напрыклад, беларускія вершы Адама Міцкевіча?

Што тычыцца кніжак, якія напісаны, але не выдадзены, вядома ж, яны ёсць. Тыя ж мае падарожжы. Між іншым, у свеце існуюць і простыя законы рынку: пакуль не прададзена адна кніжка, не варта выдаваць другую: навошта, каб ляжалі абедзве?

— У культурным асяроддзі вас больш ведаюць як выдаўца, чым паэта ці празаіка. Чым гэта можна патлумачыць?

— Відаць, час такі. Раней мяне ведалі як мастака, потым — вядучага тэлеперадачы "Крок", затым — аўтара песень для ансамбляў "Сябры" і "Новае неба". Зараз, мусяць, я больш папулярны як выдавец. Можа пройдзе нейкі час, і я буду яшчэ кімсьці.

— Ваша выдавецтва "Сучасны літаратар" больш працуе на айчынным кніжным рынку ці на замежны, скажам, расійскі?

— Ведаецца, ёсць такая формула: нацыя — сума тэхналогій. Адна дзяржава не можа зрабіць усё, што ёй патрэбна. У адных нафты няма, у другіх не наладжана вытворчасць зброі, у трэціх — яшчэ нечага... Мы 500 гадоў робім кніжкі — пачынаючы ад Скарыны і да нашых дзён. І гэта някепскі занятак, бо Беларусь мае цудоўную паліграфічную базу. Але яна такая вялікая, што ёй замала тэрыторыі роднай краіны, таму яна і не можа працаваць выключна на ўнутраны рынак. І наладжана тая база з улікам усходняга рынку, а не заходняга. Я б з задавальненнем, зразумела, выйшаў, скажам, на тую ж Літву, але якасць нашай паліграфіі, на жаль, гэтага не дазваляе.

— А якімі крытэрыямі вы карыстаецеся падчас выбару для выдання таго ці іншага твора?

— Рознымі. Усё залежыць ад рэалізацыйных патрэб рынку. Калі мы толькі пачыналі, былі маленькім выдавецтвам, не ўключаным у

буйныя структуры, выдавалі раманы. Сёння ўжо можам сабе дазволіць надрукаваць Платона, пірыку Гумілёва... Карацей кажучы, калі ты ведаеш кан'юнктуру рынку — адна справа, а калі не — зусім іншая. Таму сёння, валодаючы інфармацыяй, стараемся, як кажучы, не адставіць. Радасна, што калі сталі "на ногі", з'явілася магчымасць рабіць шосьці і для сябе, выдаваць, што нам падабаецца. Зараз маем намер, да прыкладу, зрабіць новы "Беларускі буквар".

— Вы свае кнігі самі і распаўсюджваеце?

— Не. Гэта раней у нас выдавецтвы ўспрымаліся так: і швец, і жнец, і на дудзе ігрэц. Але кніжны выдавецкі бізнес раздзелены як бы на тры стадыі: праца рэдакцыі (падрыхтоўка арыгінал-макета), друк і гандаль. Дык вось дзвюма апошнімі стадыямі наша выдавецтва не займаецца.

— Уладзімір Вячаслававіч, вашу прозу часам абвінавачваюць у залішняй эратычнасці, прасцей кажучы, адзначаюць у ёй яўныя моманты "порна". Дзе, на вашу думку, пралягае мяжа, паміж эротыкай і парнаграфіяй?

— У нас у дзяржаве створана адпаведная камісія, якая гэтым займаецца, вырашае нейкія спрэчныя моманты. Зразумела, такая праблема існуе: што ёсць "парнаграфія", а што — "эротыка"? Але як разумець, што, скажам, у якой-небудзь ісламскай краіне забаронены продаж у кіёсках часопіса "Плэйбой", але можна мець 8 жонак? У іх гэта нібыта нармальна. У нас жа гарэм завесці нельга, але, дзякуючы Богу, з літаратурай усё ў парадку.

— А ў вашага выдавецтва былі праблемы з выданнем эратычнай літаратуры?

— Былі. Я заўсёды лічыў, што трэба займацца палавым выхаваннем дзяцей, неабходна выдаваць кніжкі, дзе ёсць тлумачэнні. Мы ж выхаваны ў такой краі-

не, што не кожная маці ці бацька здолее распавесці дачцэ ці сыну, адкуль бяруцца дзеці. Таму, можа, бацькам будзе лягчэй набыць маю кнігу, дзе спецыяліст раскажа, "як", "чаму" і "нашто" гэта робіцца.

Быў у нас выпадак, калі прыйшоў у "Сучасны літаратар" ліст ад бацькоў, дзе было напісана, што, маўляў, яны набылі "Энцыклапедыю для дзяўчат", якую лічаць узорам парнаграфіі. Дзіўным чынам мы знайшлі паразуменне ў камісіі і адбіліся.

Абвінавачваюць у парнаграфіі маю творчасць? Што ж, у пэўнай ступені можна. Але я не пішу на сваіх кніжках, што гэта выданні для дзяцей. Наогул, я лічу больш нябяспечным апісанне зайбыства, чымсьці палавога акта.

— І апошняе пытанне. На ваш погляд, хто з беларускіх пісьменнікаў мае шанцы ўнесці ў сусветную літаратуру нешта важнае?

— Я лічу, што наша літаратура яшчэ поўнаасцю не адзначена светам. Той жа Максім Багдановіч... Імён жа літаратараў, чые творы хочацца перачытваць, называць не буду, бо іх досыць многа, і таму магу кагосьці незнарок прамінуць.

Гутарыў Аляксандр МЯСНІКОЎ.

Адам ГЛОБУС. "Партрэт Леаніда ДРАЊЫКО-МАЙСЮКА ў Давыд-Гарадку".

ДЗІЦЯЧАЯ ЧЫТАНКА

Хорр... — чуюцца лагодныя гукі. Пачынаюцца веснавыя шлюбныя гульні. Асабліва актыўныя яны вечарам і на святанні.

А на лясных такавішчах разгараюцца бязлітасныя бойкі між цецерукамі. Чорныя, са стальным адлівам у пер'і, з ярка-чырвонымі дзюбамі, высвятляюць пёўні-касачы ўзаемадачыненні і адваёўваюць права на працяг роду. Яны кружаць па паляне з шырока распушчанымі крыламі і гучна чуфыкаюць, налятаюць адзін на аднаго. А з кустоў за відовішчам назіраюць шэрыя цяцеркі. Гэта з-за іх і ўчынілі лясны спектакль цецерукі-самцы, дэманструючы сілу і моц, каб спадабацца пераборлівай самачцы.

Зазеленелі першай лістотай чаромха і кусты дзікай парэчкі. У бярозы яшчэ ў разгары рух сокаў. А дзяцел (вось жа хітруні!) выдэўб на кары кольца з маленькіх глыбокіх дзірачак і злізвае з іх сок сваім доўгім шурпатым языком. А сок такі салодкі, смачны, самы што ні ёсць выдатны ласунак.

Красавік — гэта і пара першых веснавых грыбоў. На ўзлесках старых гаёў, лясных высечках і пажарышчах, сярод леташняй травы ды зазеленелага чарнічніку і бручніку ля гнілых пнёў — там, дзе добра прыграве сонца, высюваюцца канічныя, усыпаныя глыбокімі сагнутымі разоркамі карычневыя галоўкі смаржкоў і страчкоў. У смаржкоў шапачкі больш высокія, падобныя да курынага яйка, перавернутага носікам даверху, а звлістыя палоскі на іх пераплятаюцца ў выглядзе пчаліных сотаў. У страчкоў шапачкі напярэдняй акруглай формы са складкамі, што нагадваюць паверхню валоскага арэха. У гэтых пазухах у смаржкоў і страчкоў выспяваюць споры, што забяспечвае далейшае ўзнаўленне гэтых грыбоў.

Прыкметныя змены адбываюцца ў гэты час і ў падводным царстве. Працягваюцца нераст шчупака. Заварушыўся ў халоднай слізкай ціне сом. Мноства рыб выходзяць на мелкаводдзе, каб пахлапаціцца пра будучае патомства.

Вось ужо і некаторыя расліны зацвілі. Красавік нясе людзям радасць абнаўлення прыроды.

Вячаслаў СТОМА, натураліст-даследчык.

Мінск.

Фота Віктара СТАВЕРА.

ГРАМАДЗЯНСКАЯ МАЛІТВА

Сл. В. Жуковіча

Муз. А. Канстанцінавай

АДКАЗЫ НА КРЫЖАВАНКІ, ЗМЕШЧАНЫЯ ў № 7, 11

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ. 1. Краіна. 3. Сцежка. 5. Рапля. 6. Прамежак. 7. Паненка. 12. Загана. 13. Колер. 14. Доля. 15. Установа. 20. Небарак. 21. Лата. 22. Тыгунь. 24. Скрыгат. 26. Бацяя. 27. Пасада. 28. Змрок. 29. Шаша. 31. Вусце. 33. Чацвер. 36. Трус. 37. Падарожжа. 38. Кола. 39. Чужына.

ПА ВЕРТЫКАЛІ. 2. Намаганне. 3. Спагада. 4. Асновы. 5. Ранак. 8. Аблога. 9. Ворыва. 10. Невук. 11. Галіна. 16. Таварыства. 17. Волат. 18. Зброя. 19. Матылёк. 23. Улік. 24. Супольнік. 25. Ака. 26. Быхан. 28. Замежка. 30. Кропка. 32. Слуп. 33. Чытач. 34. Вусны. 35. Стан.

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ. 7. Кадрыля. 8. Барабан. 10. Геолаг. 11. Эбаніт. 12. Езуіт. 13. Банкір. 15. Астрог. 17. Ход. 19. Персі. 20. Опіум. 22. Бак. 25. Брошка. 28. Кабзар. 30. Бомба. 31. Пенюар. 32. Скіра. 33. Сарказм. 34. Баразна.

ПА ВЕРТЫКАЛІ. 1. Каземат. 2. Брылік. 3. Шлягер. 4. Карэта. 5. Баласт. 6. Валідол. 9. Трумо. 14. Ігрэк. 16. Сліва. 17. Хіб. 18. Док. 21. Арсенал. 23. Алмаз. 24. Сапрана. 26. Шлюпка. 27. Абраза. 28. Каскад. 29. Бондар.

КОРАТКА

У НЁМАНЕ КАЛЯ ГРОДНА ВЫЛАЎЛЕНЫ ХАРЫЎС

Упершыню за 50 мінулых год у Нёмане недалёка ад Гродна вылаўлены харыўс — рэдкая ў цяперашні час у сажалках Беларусі рыба, якая занесена ў Чырвоную кнігу.

У Інстытуце заалогіі Нацыянальнай акадэміі навук падобны факт расцэньваецца як паказчык паляпшэння экалогіі Нёмана, бо харыўс — своеасаблівы індикатар чысціні вады. Арэал жыхарства харыўса — практычна ўся Еўропа, але зараз ён сустракаецца ўсё рэдкаей. У прыватнасці, у Гродзенскай вобласці харыўс перыядычна з'яўляецца ў вусці невяліччай рэчкі Чорная Ганча.

ДРЭВА ў ІЎЕЎСКИМ РАЁНЕ АБ'ЯЎЛЕНА ПМНІКАМ ПРЫРОДЫ

Стогадовы пенсіўванскі ясьень, які расце ў старажытным парку ў вёсцы Жэмыслаўль Іўеўскага раёна, унесены ў спіс помнікаў прыроды рэспубліканскага значэння.

Як стала вядома ў Іўеўскім райвыканкаме, ясьень, радзімай якога з'яўляецца Амерыка, быў пасаджаны па ўказанню тагачаснага ўладальніка парку графа Умястовіча і на цяперашні час — адзіны прадстаўнік гэтага віду дрэў у краіне.

За сто год ясьень падняўся на 18 метраў пры дыяметры стала адзін метр.

Падрыхтавала Алена РУДЗЬ.

ЮНАЕ ДАРАВАННЕ

БелТА.

Чацвёрты год выступае ў складзе дзіцячай узорнай студыі «Юныя дараванні» Дома культуры саўгаса «Белавежскі» Камянецкага раёна Брэсцкай вобласці Міраслава ЦЫПЯШЧУК (на здымку). Любоў да песні ёй прывіла маці — удзельніца мастацкай самадзейнасці. Міраслава не толькі спявае, але і іграе на гітары.

Станіслаў ВАЛОДЗЬКА (Латвія)

МІРОН

У першым класе наш Мірон
За акном лічыў варон.
А настаўнік гэта бачыў
І задаў яму задачу:

— Дваццаць пяць варон
сядзела,
Шэсць яшчэ на дрэва села,
Тры ў паветра паднялося.
Колькі стала!..

— Дваццаць восем, —
Хутка даў адказ Мірон.
— Добра лічыш ты варон!
НУ Й ГАРБУЗЫ!

Сёння бачыў я, бабуля,
Гарбузы ў нашай бульбе.
Аж спужаўся трошкі:
Гарбузы — на ножках!
Я да іх праз плот палез,
А яны — бягом у лес!

ЦЫРУЛЬНІК

Зарос двор зялёнай

Чупрынай густой.
Прышоў дзядзька Лёня —
Цырульнік кустоў.

Пасля дзядзько Лёню
Хвалілі вось так:
— Зрабіў, бы ў салоне,
Прычоску кустам.

НА ДАЧЫ

Каб было што, — кажа тата, —
Нам відэльцам з лыжкай браць,

Трэба віламі з лапатай
Добра нам папрацаваць.
МАЙСТРЫ

Глянё, якія цесляры,
Дзён нямала да зары
Працавалі зухавата,
Піл не маючы, сякер,
Збудавалі сабе хаткі.
У іх тут вёсачка цяпер.
Рады мы вітаць сяброў,
Іх, майстроў лясных, —
Баброў.

«Голас Радзімы»

Галоўны рэдактар
Наталля САЛУК

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:

Дзяржаўны камітэт па справах рэлігій і нацыянальнасцей Рэспублікі Беларусь; Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі; Беларускае таварыства па сувязях з суайчыннікамі за рубяжом «Радзіма».

РЭДАКЦЫЯ:

Намеснік галоўнага рэдактара
Галіна УЛІЦЕНАК.
Адказны сакратар
Тацяна КУВАРЫНА.
Рэдактар адзела —
член рэдкалегіі
Яўген ЛЕЦКА.

Рэдактар адзела
Алена СПАСЮК.
Аглядальнік
Віктар МАЦЮШЭНКА.
Спецыяльныя карэспандэнты
Яўген КАЗЮЛЯ,
Алесь МЯСНІКОЎ.

Нэллі ПРЫВАЛАВА.
Рэдактар-перакладчык
Святлана КАРПУЧОК.
Стыльрэдактар
Ірына КАЗЛОВА.
Тэхнічны рэдактар
Данута РАКАВЕЦ.

Пазіцыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках «Голасу Радзімы», не заўсёды супадаюць.

Рэгістрацыйнае пасведчэнне № 81.
Падпісны індекс у Беларусі 63854.
Тыраж 1 897 экз.
Зак. 1052.
Падпісана да друку 21.4.2001 г. у 12.00.

Газета набрана, звярстана і аддрукавана ў друкарні «Беларускі Дом друку» (220041, г. Мінск, пр. Скарыны, 77).

Наш адрас: 220005, Мінск, пр. Ф. Скарыны, 44.
Тэлефоны: (+375-17) 213-31-97 (тэл.-факс), 213-32-80, 284-76-56, 213-37-82.
Адрас у INTERNET: <http://www.voiceland.unibel.by>. E-mail: voiceland@tut.by